

Economisch-Statistische Berichten

ALGEMEEN WEEKBLAD VOOR HANDEL, NIJVERHEID, FINANCIËN EN VERKEER
UITGAVE VAN HET INSTITUUT VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

7^E JAARGANG

WOENSDAG 20 DECEMBER 1922

No. 364

INHOUD Blz.

DE CLASSIFICATIE DER GEMEENTEN VOOR DE SALARIEERING DER AMBTENAREN door <i>Mr. Dr. J. H. van Zanten</i>	1084
Zwitsers en Nederlandsch Spoorwegverslag 1921 II door <i>Jhr. J. A. van Kretschmar van Veen</i>	1085
De Samenstelling van de Engelsche Binnenlandsche Staatsschuld door <i>Dr. B. H. de Jongh</i>	1087
Londensche Correspondentie	1089
De Rijksmiddelen	1090
AANTEKENINGEN:	
Valutaverval door <i>Jhr. F. W. L. de Beaufort</i>	1091
De weekstaat van de Reichsbank	1092
Koersverloop aan de Weensche Beurs	1093
Duitsche kolenleveranties aan de Entente	1093
MAANDCIJFERS:	
Rijkspostspaarbank	1093
Postchèque en Girodienst	1093
Overzicht der Rijksmiddelen	1094
STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN	1094—1101
Geldkoersen.	Effectenbeurzen.
Wisselkoersen.	Goederenhandel.
Bankstaten.	Verkeerswezen.

INSTITUUT

VOOR ECONOMISCHE GESCHRIFTEN

Algemeen Secretaris: *Mr. G. W. J. Bruins.*
Assistent-Redacteur voor het weekblad: *D. J. Wansink.*
Secretariaat: *Pieter de Hoogweg 122, Rotterdam.*
Aangeteekende stukken: *Bijkantoor Ruige Plaatweg 37.*
Telefoon Nr. 3000. Postchèque- en girorekening
Rotterdam No. 8408.

BERICHT.

Met het oog op de a.s. Feestdagen zal het volgend nummer Vrijdag 29 dezer verschijnen.

19 DECEMBER 1922.

In den toestand van de geldmarkt kwam deze week geen verandering. Geld bleef nog steeds vrij schaarsch; weliswaar was er in het midden der week een enkelen dag iets meer geld beschikbaar en werd particulier disconto voor 3½ pCt. verhandeld, maar overigens kon men slechts tot 3¼ pCt. plaatsing vinden. Ook prolongatie was in het midden der week iets lager op 3½ pCt., maar steeg later eveneens weder.

Hoewel het bedrag der rechtstreeks bij de Nederlandsche Bank geplaatste schatkistpromessen in de afgelopen week van *f* 40 miljoen tot *f* 42 miljoen toenam, geeft de post binnenlandsche wissels op den heden gepubliceerden weekstaat een daling van *f* 7,7 miljoen te zien, welke nagenoeg uitsluitend voor rekening komt van de Hoofdbank. Daarentegen blijken de beleeningen in totaal met *f* 4,8 miljoen te zijn opgelopen. Deze stijging geldt zoowel de effectenbeleeningen als de goederenbeleeningen; zij vertoont zich het sterkst bij de Hoofdbank, maar betreft, hoewel in mindere mate, ook de Bijbank en de Agent-schappen.

De post papier op het buitenland bleef vrijwel op dezelfde hoogte. De diverse rekeningen onder het actief daalden met *f* 0,8 miljoen; het renteloos voorschot aan het Rijk met *f* 1,3 miljoen. De post munt en muntmateriaal noteert ruim *f* 200.000,— hooger.

De biljettencirculatie nam met *f* 6,7 miljoen af. De rekeningcourant saldi stegen met *f* 2,1 miljoen; het beschikbare metaalsaldo met *f* 1,2 miljoen.

Bij de inschrijving op 85 miljoen gulden schatkistpapier werd gisteren ingeschreven in totaal voor *f* 88.669.000. Toegewezen werden *f* 47.990.000 driemaandspromessen à *f* 990,—, *f* 8.000.000 zesmaandspromessen à *f* 981,76 en *f* 27.939.000 biljetten à *f* 1000,—, hetgeen neerkomt op een disconto van bijna 4 pCt. voor de 3-maandspromessen, ca. 3½ pCt. voor de 6-maandspromessen en een rente van 4½ pCt. bruto voor de biljetten.

De wisselmarkt was de afgelopen berichtsweek buitengewoon zenuwachtig. Tegenover een sterke stijging van de ponden, die zich in het midden der week een oogenblik tot 11,66 verhieven, stond een hernieuwde daling van de dollars. Hierna trad voor beide een kleine reactie in, maar de stemming bleef in den grond onveranderd. Ook marken en francs waren aan hevige schommelingen onderworpen. Men rekent algemeen met een zich wijzigend inzicht in Frankrijk en Amerika. Overdreven geruchten van aangeboden hulp van Amerika deden de koersen sterk oploopen, zoodat gisterenochtend marken à 4,55 en francs à 19,10 werden verhandeld. Later berichten en gesprekken maakten aan deze overdrijving weder snel een einde, zoodat ten slotte weder voor 3,85 en 18,80 werd afgedaan.

LONDEN, 16 DECEMBER 1922.

De na de maandwisseling ingetreden geldruimte heeft gedurende de afgelopen week op regelmatige wijze voortgeduurd. Daggeld kon meestal tegen 1½ pCt. vernieuwd worden, terwijl nieuwe posten à 1¼ pCt. werden afgesloten. Tegen het einde der week waren saldo's dikwijls à 1 pCt. beschikbaar. Zevendaagsch geld bleef onveranderd op 1½ pCt.

In de discontomarkt bleven de zaken kalm, doch de koersen handhaafden zich.

Treasury Bills, 3-maands	27/10—½ pCt.
Deposito's bij Bankiers	1 pCt.
idem bij Brokers (call)	1 pCt.
idem idem (notice)	1¼ pCt.
2-, 3- en 4-mnds. prima bankaccept 29/10—½ pCt.;	
6-mnds. id. 2½ pCt.; 3-, 4-mnds. handelswissels	
3—3½ pCt.; 6-mnds. id. 3¼—3½ pCt.	

DE CLASSIFICATIE DER GEMEENTEN VOOR DE SALARIEERING DER AMBTENAREN.

Het is een bekend feit, dat bij de laatste salarisregeling van het rijksperoneel voor de eerste maal is uitgegaan van het feit, dat het leven niet in alle gemeenten even duur is en dat men daardoor, als men den ambtenaar met denzelfden rang en hetzelfde aantal dienstjaren steeds hetzelfde salaris gaf, waar hij ook gevestigd is, feitelijk niet gelijke salarissen zou toekennen, maar de in goedkoopere streken wonenden zou bevoorreen.

Men heeft daarom de gemeenten in drie klassen verdeeld en trekt voor de gemeenten der 2e klasse 4 pCt., voor die der derde klasse 8 pCt. van die der eerste klasse af. Deze regeling gaf geen bevrediging, waarom de regeering op voorstel van de centrale commissie van georganiseerd overleg een speciale commissie instelde, onder voorzitterschap van Jhr. de Jonge, om de zaak onder de oogen te zien. Blijkbaar met het oog op bezuiniging een nieuwe regeling overwegende noodigde zij deze commissie uit hem hierover te adviseeren en een rationeële indeeling der gemeenten te ontwerpen op grond van de werkelijke kosten van het leven in elke gemeente.

Gegevens hierover ontbreken echter, behalve voor Amsterdam, 's-Gravenhage en Enschedé, waar deze periodiek worden verzameld volgens een bepaald systeem. Wel is er eenige jaren geleden sprake van geweest, dat het Centraal Bureau voor de Statistiek in een aantal gemeenten het Amsterdamsche voorbeeld zou gaan volgen, maar de regeering, die toen reeds haar steeds toenemende ergerlijke bezuiniging op de statistiek was aangevangen (bijna de geheele vermindering der begrooting van binnenlandsche zaken schijnt op de statistiek te moeten worden gevonden), weigerde ten slotte het benodigde bedrag beschikbaar te stellen. En nu men de gegevens noodig heeft en daardoor wellicht meer dan de enkele tonnen, die het onderzoek zou hebben gekost, zou kunnen uitsparen, nu mist men ze!

Zij moeten dus nog worden gezocht; daartoe heeft de Minister van Binnenlandsche Zaken, op verzoek der commissie, alle burgemeesters als ijverige en nimmer falende noch weigerende rijkskruisers uitgenoodigd hem op te geven: 1e. de prijzen van een 50-tal artikelen van verbruik voor vier inkomensgroepen; 2e. de kosten van een dienstbode en van een werkster; 3e. het schoolgeld op de lagere school. Uit de ontvangen antwoorden en uit wat blijkbaar nog uit andere bronnen bekend is geworden of moet worden, zal de commissie de duurte van elke gemeente als grondslag voor de classificatie vaststellen.

Kan deze handelwijze tot het doel leiden? Wij twifelen eraan.

De meest zuivere methode zou wel zijn, dat men een normale levenswijze vaststelde voor een gezin in elk der vier inkomensgroepen, door de commissie genoemd, nl. beneden f 2000, f 2000—3000, f 3000—5000 en boven f 5000 (vermoedelijk stelt de commissie zich voor, dat in de kleinere gemeenten geen ambtenaren met meer dan f 7000 of f 8000 voorkomen, anders zou het zeker gewenscht zijn, nog een groep van meer dan f 7000 of f 8000 erbij te nemen). Dit zou dan in iedere groep op deze wijze moeten geschieden, dat men de hoeveelheden aangaf, die een gezin van gemiddelden omvang in elk der vier groepen van de verschillende verbruiksartikelen zou kunnen kopen (hoeveel brood, meelspijzen, vleesch, vetten, melk, kaas, kruidenierswaren, groente, fruit, aardappelen van elke soort, hoeveel boven- en onderkleeren en schoenen en brandstoffen), in welk soort huis het zou kunnen wonen, hoeveel belasting het zou betalen, hoeveel schoolgeld, hoe vaak het naar den schouwburg kon gaan en op welken rang, hoeveel tabak en drank het zou gebruiken, enz. Dan zou men van al deze artikelen en andere onderdeelen van het budget voor alle gemeenten den

prijs moeten vaststellen en aldus zou men die gemeenten ten opzichte van de kosten van het normaal-verbruik kunnen vergelijken.

Maar men merkt onmiddellijk op, dat deze methode onbruikbaar is. In de eerste plaats ontbreken de midelen om, gesteld al dat het mogelijk ware om uit enkele te Amsterdam en te 's-Gravenhage beschikbare budgets, een normaal verbruik en een normale levenswijze vast te stellen, voor alle onderdeelen van dat budget de prijzen te bepalen in alle gemeenten, niet alleen omdat de organisatie daarvoor niet aanwezig is, maar ook omdat het niet steeds gelukken zal van elk artikel in elke gemeente dezelfde soort en dezelfde kwaliteit te vinden of zelfs soorten en kwaliteiten, die geacht kunnen worden met de bedoelde overeen te komen.

Maar zelfs al gelukte dat, dan zou men nog iets volkomen kunstmatig krijgen, omdat de levenswijze nu eenmaal niet in alle gemeenten hetzelfde is. Er zijn wel enkele budgets uit verschillende gemeenten, waaruit dit zelfs in getallen is aan te toonen. Zoals men weet, heeft de *Sociaal-democratische Studieclub* gedurende een jaar (1910/11) een aantal arbeidersgezinnen, over het geheele land verspreid, hun uitgaven laten opteekenen. Zoeken wij uit de resultaten eenige gezinnen in verschillende gemeenten bijeen, die allen van een bedrag tusschen f 700 en f 800 moesten leven en uit 5 of 6 personen (enkele uit meer of minder) bestonden, dan vinden wij voor deze gezinnen voor de voornaamste onderdeelen van het budget de volgende percentages van hun totale uitgaven:

	Amsterdam.	Rotterdam.	Groningen.	Leeuwarden.	Delft.	Zwolle.	Zaandam.	Middelburg.	Almelo.	Purmerend.	Schoten.	Krimpen.	Roordahuizen
Brood	12	16	17	11	16	11	9	15	12	9	13	9	18
Melk, boter, kaas	14	10	9	13	12	9	13	13	8	13	7	9	10
Kruidenierswar.	8	10	10	11	10	9	10	11	11	11	11	7	6
Groente, aardapp.	8	12	10	7	11	7	6	8	18	7	8	8	12
Vleesch en vet..	8	8	11	7	5	9	6	10	8	5	11	9	14
Tot. voeding.	51	56	56	50	54	45	44	57	57	46	46	46	60
Kleding	11	12	7	9	6	11	16	6	9	12	8	9	11
Brandst., verl.tg.	4	6	7	8	5	7	4	5	7	10	9	5	8
Wasch	2	3	1	1	1	1	1	1	2	2½	1	1	2
Huur	17	13	16	14	16	18	14	19	9	17	18	14	5
Contrib., fondsen	5	5	7	7	12	8	9	6	4	7	9	8	4

Soortgelijke verschillen treft men aan in de budgetten, welke de arbeidsinspectie over Februari 1917 publiceerde in het eerste deel der *„Arbeidersbudgets gedurende de crisis”* en waarin in verschillende gemeenten van Gelderland b.v. voor de voeding van dezelfde soort gezinnen percentages voorkomen, die afwisselen van 47 tot 71, voor huur van 6 tot 14, voor kleding van 2 tot 14, enz.

En bij de enkele budgets van ambtenaarsgezinnen, welke het Centraal Bureau voor de statistiek in den loop van de jaren publiceerde, ziet men hetzelfde verschijnsel. Zoo vinden wij b.v.:

	Amsterdam		's-Gravenhage		Rotterdam
	Ambtenaren met gem. f 7000 in 1918/19	Hoogere ambtenaren in 1919	Ambtenaren met gem. f 3000 in 1920	Lagere ambten. met gem. f 1000 in 1915/16	Hoogere ambtenaren in 1919
Voeding	30	24	33	58	24½
Kleding	15	16½	21	10	4½
Vuur en licht	4	3½	9	1	4
Wasch	3	2	2	1	1½
Huur	9	7	9	3	14½
Verz., contr.	6	7	4½	3	21
Belasting	6	7	5	3	10½

Uit deze cijfers blijkt duidelijk, dat de levenswijze sterk kan verschillen. Hier wordt dit nu afgeleid uit enkele budgetten voor elke gemeente, waarin dus zeer goed toevalligheden kunnen voorkomen; voor een nauwkeurige inzicht in de werkelijkheid zou men eigen-

lijk meer budgetten moeten hebben, die er helaas niet zijn. Uit de waarneming van de beschikbare budgets in gemeenten van ons land en andere landen kan men echter wel dit zeggen, dat het gedeelte van de totale uitgaven, hetwelk aan voeding wordt besteed, bij arbeiders 50 à 53 pCt. bedraagt en bij het toenemen van den welstand geleidelijk vermindert tot beneden 25 pCt. der totale uitgaven bij f 8 à 10.000. Indien dus in de bovenstaande cijfers afwijkingen hiervan voorkomen, kan men gerust zeggen, dat het budget door speciale omstandigheden een andere structuur heeft, b.v. doordat op het land voeding in natura wordt verkregen, die niet in het budget is opgenomen, of omgekeerd doordat een lage huur het mogelijk maakt voor voeding meer geld te besteden, en derg. Zoo blijkt ook uit de budgetten van Haagsche ambtenaren somtijds slechtere voeding tegenover betere kleding.

Terwijl dus enerzijds veel meer gegevens noodig zouden zijn om den aard der levenswijze in de verschillende deelen van het land te bepalen, rijst anderzijds de vraag, of die gegevens, als men ze had, toch wel voldoende zouden zijn om de werkelijkheid te benaderen, of dus een budget wel steeds voldoende de kosten van het leven aanduidt, m.a.w. of er bij vergelijking van het leven van een arbeider, een lagere en een hogere ambtenaar op een dorp en in een stad niet met elementen moet worden rekening gehouden, die in een budget niet tot uitdrukking komen.

Zoo heeft de arbeider op een dorp — en voor verschillende categorieën van lagere ambtenaren geldt hetzelfde — in het bijzonder de inheemsche, die niet wordt overgeplaatst, dikwijls inkomsten in natura, waardoor hij minder uitgaven voor voeding behoeft te doen. Het is niet goed mogelijk die in de opstelling van een normaal budget tot uiting te brengen, omdat men voor de betreffende artikelen een hoeveelheid en ook den kostprijs zou moeten verzinzen. Een hogere ambtenaar heeft die inkomsten niet; hij vindt wel eens een vruchtboom in zijn tuin staan, die hem gratis fruit levert, maar, als hij een moestuin heeft, zal het bewerken daarvan door een deskundige hem niet minder kosten dan de groenten, die de stedeling moet koopen. De hogere ambtenaar op het platteland heeft bovendien nog andere kosten, die niet steeds uit het budget blijken: zijn kleeren kosten hem niet alleen den prijs daarvan, maar ook de reis-kosten naar de stad, waar hij ze koopt; voor de opvoeding der kinderen betaalt hij hoog schoolgeld in de stad en nog kostgeld erbij; tegenover de kosten van ontspanning van den stedeling staan voor hem de hogere kosten als hij eens „eruit” wil zijn; enz.

Men mag derhalve wel zeggen, dat iedere groep haar eigen karakter heeft en dat het vergelijken van een „normale” levenswijze in alle gemeenten, zoo het al mogelijk ware, geen beeld van de werkelijkheid zou kunnen geven. Toch tracht de classificatie-commissie bovengenoemd dat te doen, want haar lijst van 50 artikelen,¹⁾ met naam en kwaliteit aangeduid, waarvan in alle gemeenten de prijs moet worden opgegeven, is niet anders; alleen is die lijst, als zij, met den prijs van een dienstbode en een werkster en het schoolgeld op de lagere school, voor het geheele budget moet dienen, al zeer onvolledig. Een blik op de bovenstaande voornaamste posten, waaraan nog een aantal kleinere behooren te worden toegevoegd, leert dat terstond.

Maar bovendien. Onze Amsterdamsche ervaring heeft ons, zooals wij reeds opmerkten, wel geleerd, dat het zonder goede organisatie niet mogelijk is voor een groot aantal artikelen, zooals hier genoemd is, den prijs te vinden van de nu juist gewenschte soort en kwaliteit en als die er niet is, wat zeer wel gebeuren kan, een anderen, daarmee gelijk te stellen, te vin-

¹⁾ Nl. 3 soorten brood, 5 grutterswaren, 2 melk, eieren, 3 vleesch, 2 visch, 2 boter, 3 vet, 3 kruidenierswaren, 13 groenten, 2 fruit, aardappelen, reparatie zolen en hakken, 5 brandstoffen, 2 zeepen, gas en electriciteit.

den. Als de burgemeesters dat hebben gedaan, dan zal er vaak maar wat van gemaakt zijn!

Een tweede moeilijkheid is deze, dat de prijzen gevraagd worden voor de vier reeds genoemde inkomensgroepen en wel door die op te nemen in winkels in buurten, waar die groepen plegen te koopen. Maar is het wel waar, dat de artikelen in prijs verschillen naar den winkel, waar ze verkocht worden? Er zijn er zeker wel, maar met een aantal andere is dat niet het geval. Het verschil tusschen personen met verschillend inkomen is ook meer, dat zij een ander soort artikelen koopen dan wel dezelfde artikelen tegen een verschillende prijs. En of daarbij precies die vier groepen te onderscheiden zijn, is ook dubieus. Men kan prijzen opnemen in volkswinkels en ook in winkels voor welgestelden en wellicht is er nog wel iets daartusschen, maar een scherpe onderscheiding is moeilijk. Ook hier zullen de burgemeesters, die geheel aan den wensch hebben voldaan, hun eigen werk wel niet ten volle vertrouwen!

En ten slotte: wat zal de commissie met de gegevens uit al die gemeenten doen? Zal men van elk artikel bepalen, hoeveel pCt. de prijs in elke gemeente was van dien van Amsterdam en dan het gemiddelde van deze percentages aannemen als aanwijzing van de duurte van het leven naar verhouding van de hoofdstad? Doet men dat, dan neemt men dus tevens aan, dat van al die artikelen in alle gemeenten evenveel wordt gekocht. De bovenstaande cijfers toonen wel aan, dat dat niet geoorloofd is en dat men feitelijk ieder artikel moet behandelen naar de plaats, welke het in werkelijkheid in het budget inneemt. Maar de gegevens ontbreken om die plaats te bepalen. Men kan dat wel doen in gemeenten als Amsterdam en 's Gravenhage, waar men over budgetten beschikt, maar elders niet. En wil men de Amsterdamsche of Haagsche verbruikcoëfficiënten ook op andere gemeenten toepassen, dan kan men het evengoed nalaten, want dan stelt men toch die gemeenten weer gelijk wat het verbruik betreft.

Zoo voorspellen wij, dat men niet eruit zal komen. Er zijn niet voldoende gegevens voorhanden om de duurte van het leven in alle gemeenten statistisch vast te stellen. Dit feit moge voor de regering een aansporing zijn om het Centraal Bureau voor de Statistiek ten spoedigste in staat te stellen, die gegevens te verzamelen.

In afwachting daarvan kan men, naar onze meening, niet veel anders doen dan: 1e. voor de inheemsche arbeiders en nader aan te geven categorieën van inheemsche ambtenaren te letten op wat het particuliere bedrijf doet, dat nl. in verschillende collectieve arbeidscontracten reeds loonschalen heeft opgenomen voor groepen van gemeenten, blijkbaar gebaseerd op de praktijk en de ervaring, waarvan dus de onderlinge verhouding der groepen (over de absolute bedragen spreken wij natuurlijk niet) kan worden overgenomen, en 2e. de andere, verplaatsbare ambtenaren, die op het platteland uitgaven van anderen aard hebben dan in de steden, maar allicht niet minder, overal evenveel toe te kennen.

VAN ZANTEN.

ZWITSERSCH EN NEDERLANDSCH SPOORWEGVERSLAG 1921.

II.

De *Exploitatiekosten* bedroegen in Zwitserland, als de vorige week vermeld f 170.959.001 of 96,59 pCt. van de ontvangsten, in Nederland f 194.126.589 of 99,95 pCt. Splitsen we deze in twee rubrieken:

	Zwitserland p. K.M.	Nederland p. K.M.
Personeel uitgaven	f 120.443.450	f 41.791.—
Andere uitgaven	„ 50.515.551	„ 17.528.—
	f 170.959.001	„ 59.319.—
		f 194.126.589
		„ 53.104.—

Het verschil ten nadeele van Zwitserland ligt dus uitsluitend in de *personeeluitgaven*.

In Zwitserland waren in dienst 38.426 man of 13,3 per K.M. in Nederland 51.078 „ „ 14,0 „ „

Aangezien de Zwitsersche opgaaf betreft het ge-

middelste aantal gedurende het jaar en de Nederlandse het aanwezige aantal op het eind van 't jaar, zijn de cijfers niet geheel vergelijkbaar; ook kan door afwijkende opname van het tijdelijke hulppersoneel nog wel eenig verschil ontstaan. Door ongelijke rubricering is niet voldoende na te gaan in welk onderdeel de sterkere bezetting in Nederland schuilt.

Onder hetzelfde voorbehoud vinden we voor personeelkosten per man in dienst in Zwitserland *f* 3134 tegen *f* 2537 in Nederland.

Onder de personeeluitgaven is in Zwitserland begrepen ruim *f* 55.000.000 aan verschillende duurtetoelagen of ongeveer 117 pCt. van het eigenlijke loon. Deze duurtetoelagen, die volgens het verslag dalende zijn, houden verband met de levensomstandigheden, waardoor de moeilijkheden verbonden aan loonsverlaging worden ontgaan.

In de toelichting tot de begroting voor 1923 wordt een vrij belangrijke verlaging der duurtetoelagen in uitzicht gesteld en zijn de geheele uitgaven voor personeel pl.m. *f* 15.000.000 lager aangenomen. Zoowel in deze toelichting als in het verslag over 1921, wordt gewezen op de ongunstige verhouding van de personeeluitgaven tot de totale exploitatiekosten, die inderdaad dan ook nog ongunstiger is dan in Nederland.

Door de Zwitsersche spoorwegen wordt *f* 8.189.148 bijgedragen in het pensioenfonds tegen *f* 11.877.994 in Nederland. De Zwitsersche spoorwegen heffen daarentegen voor dit doel nog *f* 5.329.803 van het personeel, zoodat de gezamenlijke storting in het pensioenfonds aldaar belangrijk grooter was.

Niettemin sukkelde men in Zwitserland evenals in Nederland met een berekend ongedekt tekort in het pensioenfonds ten bedrage van *f* 168.000.000. In Nederland bedroeg dit tekort, naar de laatste gegevens, *f* 133.000.000, ongerekend de tekorten in de fondsen van N. C. S. en N. B. D. S. Het zal thans wel niet veel minder dan 150 miljoen bedragen. In beide landen weet men met deze tekorten nog niet goed raad. In het Zwitsersche verslag leest men hierover de volgende berustende uitspraak:

„L'administration des chemins de fer fédéraux verse à la caisse de pensions et de secours ses contributions statutaires, et, comme elle l'a fait jusqu'à présent une quote d'amortissement de frs. 1.500.000. Elle renonce à amortir dans une plus forte mesure la valeur actuelle des prestations futures. Le jour où les recettes annuelles de la caisse, c'est-à-dire les contributions statutaires, de l'administration et des assurés, ainsi que les intérêts des réserves ne suffiront plus à faire face aux dépenses, le compte de profits et pertes des chemins de fer fédéraux interviendra pour combler le déficit.”

Opvallend is de gelijkheid in de uitgaven per kilometer nadat daaruit de personeeluitgaven zijn verwijderd. Deze gelijkheid is geheel toevallig daar in de onderdeelen vrij groote afwijkingen voorkomen. Deze spruiten voor een deel voort uit de niet geheel gelijke indeeling der uitgaven maar er zijn er toch, die een nadere vermelding vereischen.

Zoo vinden we dat in Nederland voor onderhoud en vernieuwing van den bovenbouw van den weg *f* 18.218.562 is uitgegeven. De Zwitsersche rekening geeft voor dezen post slechts *f* 8.316.361.

De dienst van Tractie en Materieel vereischte in Zwitserland voor brandstoffen *f* 38.679.933 tegen slechts *f* 29.651.557 in Nederland, hoewel toch het gebruik per locomotiefkilometer vrijwel gelijk (pl.m. 20 KG.) en het aantal treinkilometers in Zwitserland veel geringer was. De gemiddelde prijs der steenkolen was echter in Zwitserland *f* 87 per ton tegen pl.m. *f* 35 in Nederland.

Dat de dienst in Zwitserland veel eenvoudiger was moge uit de volgende cijfers blijken:

	Zwitserl.	Nederl.
Afgel. treinkilom. met reizigerstreinen	17.819.381	28.437.720
„ „ „ goederentreinen	6.465.615	12.502.903
	24.284.996	40.940.623
Gemiddeld per K.M. spoorweg	8426	11198

Uit de verslagcijfers kan men verder de volgende resultaten afleiden:

	Zwitserl.	Nederl.
Exploitatiekosten gemiddeld van alle treinen per treinkilometer	<i>f</i> 7.16	<i>f</i> 4.73½
Opbrengst per goederentreinkilometer	„ 14.70	„ 7.67
Overschot per goederentreinkilometer	<i>f</i> 7.54	<i>f</i> 2.93½
Exploitatiekosten gemiddeld van alle treinen per treinkilometer	<i>f</i> 7.16	<i>f</i> 4.73½
Opbrengst per reizigerstreinkilometer	„ 3.82½	„ 3.31
Verlies per reizigerstreinkilometer	<i>f</i> 3.33½	<i>f</i> 1.42½

In beide landen wordt dus op de reizigerstreinen toegelegd, ongerekend nog de vaste lasten buiten de eigenlijke exploitatiekosten.

Bij benadering kan worden uitgerekend, dat de gemiddelde opbrengst van een reiziger in de drie klassen in Nederland per treinkilometer is pl.m. *f* 0,04⁵, waaruit volgt, dat om de kosten à *f* 4,73½ goed te maken ongeveer 100 reizigers noodig zijn; iedere trein die minder vervoert levert dus verlies op, eenige opbrengst van bagage, bestelgoed en post buiten beschouwing gelaten. In Zwitserland is bij het hoogere tarief de gemiddelde opbrengst per kilometer slechts *f* 0,0338.

Ook in normale tijden gaf het reizigersvervoer nauwelijks een overschot en moest het goederenvervoer daarin tegemoet komen. Goederentreinen kan men laten loopen naar gelang van behoeften; als het tarief goed is, moeten ze dus steeds een overschot laten; de dienstregeling der reizigerstreinen moet voldoen aan maatschappelijke verkeerseischen, waarbij niet steeds rekening kan worden gehouden met het verkrijgen van voldoende bezetting. Het zou intusschen niet te verwonderen zijn als onze spoorwegdirectie bij de zoo ongunstige bedrijfsresultaten, waarbij ook het goederenvervoer haar in den steek laat, haar toevlucht zou moeten nemen tot inkrimping van den reizigerstreindienst. Het publiek zou dan in dit ongerief, als een noodzakelijk gevolg van de tijdsomstandigheden, moeten berusten. In vergelijking met Zwitserland, waar op de drukste baanvakken nu reeds slechts 13 à 14 treinen in iedere richting loopen, zouden we hier bij eenige vermindering op sommige lijnen zeker nog niet te beklagen zijn.

In een beschouwing over bedrijfsresultaten komt de kapitaalrekening alleen in aanmerking voor zover betreft den te dragen *rentelast*. Daarom treft zij opgemerkt dat de Zwitsersche spoorwegen de volle rente van het daarin vastgelegde kapitaal dragen. Deze is begrepen onder de „overige lasten”, vermeld onder de verkorte bedrijfsresultaten en wel ten bedrage van *f* 44.285.842. Dit is in Nederland niet het geval. Immers onder het bedrag voor huur van spoorwegen en interest, te zamen ad *f* 28.772.304 is een post begrepen van *f* 4.394.547 voor huur van Staatsspoorwegen, die de rente vertegenwoordigt op de door den Staat bekostigde lijnen en werken ten bedrage van pl.m. *f* 360.000.000, of pl.m. 1,2 pCt. van dat kapitaal. Verder komen in de rekening voor een aantal uitkeeringen aan geëxploiteerde spoorwegen, die met rentelooze voorschotten of subsidies zijn gebouwd, welke uitkeeringen de rente op de aanlegkapitalen dier spoorwegen niet dekken. Dit vormt dus een ontlasting van de spoorwegrekening, die men veilig op *f* 10.000.000 mag stellen en die door de Nederlandsche gemeenschap op andere wijze wordt gedragen. Maar zelfs al brengt men dit bedrag in rekening, dan ziet men dat de Zwitsersche spoorwegen een grooteren *rentelast* hebben.

Onder de lasten van de Nederlandsche spoorwegen komt in de Winst- en Verliesrekening een bedrag voor van *f* 3.550.893 voor verschillende *afschrijvingen* en bovendien in de exploitatierekening tal van grootere en kleinere posten wegens afschrijving van teniet gegane inventarisvoorwerpen, te zamen ten bedrage van pl.m. *f* 400.000. In Zwitserland handelt men anders. Behalve in een reservefonds voor de aflossing van

geldleeningen en enkele directe afschrijvingen, worden daar stortingen gedaan in vernieuwingsfondsen, waaruit dan voor de gedane vernieuwingen, tot ontlasting der jaarrekening, wordt geput.

Als *bate* werd in de Winst- en Verliesrekening uit de vernieuwingsfondsen

Opgevoerd.....	f 4.287.134
en wel:	
Voor vernieuwing v. d. bovenbouw (waaronder ook de daarbij betaalde arbeidsloonen)	f 3.685.739
Voor afschrijving gesloopt rollend materieel ..	„ 426.392
Voor afschrijving te niet gegane inventarisvoorwerpen	„ 175.003
	f 4.287.134

Ten *laste* van het jaar wordt gebracht voor storting in de vernieuwingsfondsen f 4.143.812. Hiertegenover staat dat in Nederland alleen voor vernieuwing van materialen voor den bovenbouw van den weg ten *laste* der exploitatierekening is gebracht f 8.146.713 (en bovendien de met de vernieuwing gepaard gaande arbeidsloonen), zoodat feitelijk ten *laste* van het jaar is gebracht als afschrijvingen:

In de exploitatierekening:	
vernieuwing bovenbouw	f 8.146.713
arbeidsloonen	memorie
afschrijving inventaris.....	± „ 400.000
In de Winst- en Verliesrekening ..	„ 3.550.893
Totaal....	f 12.097.606

tegen in Zwitserland:

Storting in vernieuwingsfondsen.	f 4.143.612
Reserve voor afloss. geldleeningen.	„ 1.528.321
Div. afschrijvingen	„ 1.203.292
	f 6.875.225

Opmerking verdient dat in Zwitserland te niet gegane bouwwerken worden afgeschreven, wat in Nederland niet geschiedt.

Het vernieuwingsfonds wordt beheerscht door een reglement, dat de stortingen voor de verschillende onderdeelen van den spoorweg voorschrijft. Er was op 31 December 1921 een bedrag van ruim f 42.000.000 aanwezig. Zulk een fonds is zonder twijfel hoogst nuttig voor de gelijkmatige verdeling der lasten van vernieuwing over de verschillende jaren. Ware het in Nederland aanwezig geweest, dan zou in 1921 vermoedelijk meer uit het fonds zijn geput dan er in gestort, zoodat de jaarrekening enkele millioenen gunstiger zou zijn uitgekomen; maar het feit blijft dat voor 1921 op de Nederlandsche spoorwegen ruim f 5.000.000 meer is afgeschreven of gereserveerd dan op de Zwitsersche. Voor hen, die meenen, dat de afschrijvingen op de Nederlandsche Spoorwegen te gering zijn, verdient bestudeering van het Zwitsersche stelsel aanbeveling; ook om na te gaan of wellicht ook daar een „onzichtbaar tekort” bestaat door intèring op het spoorwegkapitaal. Deze aangelegenheid verdient stellig alle aandacht; maar zij wordt eerst van actueel belang als de spoorwegrekening weder een overschot aanwijst; het is toch niet denkbaar dat een eventueel uit dezen hoofde gebleken tekort op de gemeenschap zou worden verhaald, door middel van het belastingbiljet.

In de Balans der Zwitsersche spoorwegen is het tekort over vorige jaren ad f 46.368.881 overgenomen onder het hoofd „Dépenses à amortir”, met de bedoeling dit zoodra mogelijk uit toekomstige overschotten af te schrijven. Over het tekort van 1921 ad f 36.252.921 en eventueel van volgende jaren, zal telken jare een beslissing worden genomen. Het blijft dus een vlottende schuld der spoorwegen aan de Staatskas. Een oplossing schijnt dit niet. Toch is reeds een maatregel genomen — dit kon echter maar éénmaal geschieden — die het tekort, dat op 't eind van 1920 f 131.835.786 zou hebben bedragen, met f 49.213.985 verminderde en wel door daarvoor aan te wenden de vermindering, die een delgingsfonds voor de toekomstige aflossing van geldleeningen kon ondergaan door de verlenging van den aflossingsster-

mijn dier leeningen van 60 op 100 jaren. Vermoedelijk was die verlenging mogelijk, omdat het betrof schulden aan den Staat. Fraai schijnt mij deze oplossing niet; tal van voorwerpen, die uit de opbrengst der leeningen zijn betaald, zullen reeds niet meer aanwezig zijn als op die schuld nog moet worden afgelost; maar dat is theorie! In Nederland bestaat voor zulk een handelwijze geen gelegenheid.

Aan het slot van haar verslag zegt de Direction Générale:

„Etant donné le montant élevé que les déficits des comptes atteignent jusqu'à fin 1921, notre premier souci devra être de les couvrir le plus tôt possible et de rétablir aussi rapidement que possible l'équilibre financier dans le ménage des chemins de fer fédéraux. Dans notre dernier rapport sur la situation financière des chemins de fer fédéraux et le rétablissement probable de l'équilibre entre les recettes et les dépenses, nous sommes arrivés à la conclusion que la période des déficits prendra fin dans quelques années et que le déficit existant pourra être amorti petit à petit, au retour des excédents de recettes. Pour atteindre ce but, il ne faudra pas seulement s'efforcer d'accroître le trafic par tous les moyens possibles, mais il est indispensable de réduire encore davantage toutes les dépenses, c'est-à-dire de les ramener au strict nécessaire pour l'administration et l'exploitation.”

De verwezenlijking van deze uitspraak zou ik gaarne als nieuwjaarswensch voor de Zwitsersche en de Nederlandsche Directie willen overnemen. Beide strijden op ongeveer gelijken grondslag en met dezelfde wapenen voor een gelijk doel: het herstel van het financieel evenwicht. Het zal belangwekkend zijn hen in dien strijd te volgen, en te zien, wie het eerst de overwinning zal behalen.

VAN KRETSCHMAR.

Hilversum, 5 December 1922.

DE SAMENSTELLING VAN DE ENGELSCH-BINNENLANDSCHE STAATSSCHULD.

Het afloopen van diverse in den oorlogstijd aangegane leeningen van korten looptijd en het geringe succes van de voorafgaande pogingen om door middel van conversie operaties tot fundeering dezer schuld te geraken, deed in den zomer van 1921 vreezen, dat, vóór het Engelsche fiscusjaar 1921/22 voorbij zou zijn, de Schatkist genoopt zou worden tot een aanzienlijke uitbreiding van de vlottende schuld over te gaan.

Einde April 1921 was aan houders van National War Bonds, behoorende tot de voor September 1925 vervallende series, conversie in een 3½ pCt. Conversion Loan aangeboden, doch ondanks het feit, dat deze leening hun een vast rendement van ca. 5,6—5,7 pCt. voor 40 jaar bood, was het resultaat teleurstellend. In het geheel werd f 266 millioen van de nieuwe leening geplaatst, waardoor ca. f 160 millioen van de f 6 à 700 millioen daarvoor in aanmerking komende National War Bonds werd gedelgd.

Op 5 Juli d.a.v. werden vervolgens 5½ pCt. Treasury Bonds, vervallend per 1 April 1929, à 97 pCt. „on tap”, d.i. bij voortdoring en in ongelimiteerde hoeveelheid, verkrijgbaar gesteld, aanvankelijk evenmin met veel succes.

In den herfst van 1921 verkeerde echter de toestand in zooverre ten goede, dat het schrikbeeld van verdere uitzetting der vlottende schuld verdween, terwijl in den aanvang van dit jaar na den merkwaardigen boom in gilt edged fondsen de situatie een totaal ander aspect kreeg. Doch zonder op het verloop van zaken vooruit te loopen, zullen hier eerst de overige schatkist operaties gedurende 1921 worden nagegaan.

Reeds in het voorjaar van 1921 trad een verlaging in van den rentestand voor kort crediet. Op 28 April werd de bankrate na een jaar op 7 pCt. te hebben gestaan, tot 6½ pCt. verlaagd,¹⁾ terwijl eenige weken tevoren het disconto voor Treasury Bills, die in deze

¹⁾ Verdere verlagingen vonden plaats op 23 Juni (6 pCt.), 21 Juli (5½ pCt.), 3 November (5 pCt.), 16 Februari '22 (4½ pCt.), 13 April (4 pCt.), 15 Juni (3½ pCt.) en 13 Juli (3 pCt.).

periode nog „on tap” waren, van 6½ op 6 pCt. was gebracht. De overwegingen, die de Regeering in samenwerking met de Bank of England gedurende de voorafgaande periode aanleiding hadden gegeven tot het voeren van een hooge credietrente politiek, kwamen door de zich meer en meer prononcerende handelsdepressie te vervallen en onder deze omstandigheden stelde de Regeering zich tot taak den zwaren druk, dien de dienst der staatsschuld op de belastingbetalers uitoefende, zooveel mogelijk te verlichten.

Op 21 April werd een nieuw systeem van plaatsing der Treasury Bills in werking gesteld, waarbij op vastgestelde data²⁾ inschrijving op een zeker bedrag wordt opengesteld, terwijl na toewijzing daarvan en tot de volgende inschrijving „additional” bills „on tap” verkrijgbaar worden gesteld tegen een disconto van een fractie onder het gemiddelde toewijzingsdisconto. Dit systeem stelde de schatkist in staat de Treasury Bill schuld tegen de laagst mogelijke prijzen te plaatsen en ten volle te profiteren van de daling van den thans niet meer kunstmatig opgehouden rentestand. Daarbij leende het zich uitstekend tot een nauwkeurige regulatie van de te plaatsen bedragen door middel van beperking of vergroting van het telkenmale ter inschrijving aangeboden bedrag en het hooger of lager stellen van de additional rate, of wel het tijdelijk staken van de uitgifte der additional bills.

Toen nu tegen het einde van het jaar met het afnemen van de credietbehoefte van handel en industrie de geldruimte bleef toenemen, ging de Regeering er toe over om stelselmatig de uitgifte der Treasury Bills in te krimpen met het oogmerk om de zodoende aan de geldmarkt vrijkomende gelden tot belegging in de bovenvermelde Treasury Bonds te leiden. Tijdelijke tekorten, welke door het laten afloopen van Treasury Bills ontstonden, werden gedekt door het opnemen van Ways and Means Advances bij de Bank of England, welke de geldruimte verder in de hand werkten. De plaatsing van de 5½ pCt. Treasury Bonds, welke, zooals reeds werd opgemerkt, aanvankelijk te wenschen overliet, begon thans in een steeds sneller tempo plaats te vinden, niettegenstaande dat de uitgiftekoers op 1 October tot 98 en op 30 November tot 99 pCt. werd verhoogd. Op 31 December 1921 stond een bedrag van £ 273 miljoen dezer fondsen uit,¹⁾ en toen op 17 Januari de uitgifte „on tap” gestaakt werd, was er — na een geweldige rush in de laatste dagen — een totaal bedrag van ca. £ 380 miljoen geplaatst.

Wij zijn hiermede genaderd tot het tijdstip van den gilt edged boom, doch alvorens den invloed daarvan op de Engelsche staatsschuld in haar geheel na te gaan, zullen wij nog een oogenblik hebben stil te staan bij de vraag, welke de positie is, die de schatkist onder de tegenwoordige omstandigheden aan de geldmarkt inneemt, zulks in verband met de prijzen, welke zij voor haar opnamen daar heeft te besteden.

Gezien het feit, dat de Regeering de groote geldneemster aan de markt is, is de grootte van haar dagelijksche credietopnemingen, d.i. de grootte van de Treasury Bill uitgifte en van de opnamen bij de

Bank of England, een hoofdfactor in het vormen van den credietprijs. Tot op zekere hoogte is de inwerking van beide vormen van geldopname op de markt voor kort crediet dezelfde. Immers in zooverre de gelden, zoodra zij ter beschikking van de schatkist zijn gekomen, weder door deze worden uitgegeven en aldus wederom — via de bankrekeningen van degene die deze bedragen op hun beurt ontvangen — aanbod van saldi aan de geldmarkt teweeg brengen, stemmen beide in beteekenis overeen: zolang de oorspronkelijke voorschotten loopen, wordt ten slotte door beiden het voor verdere credietverleening beschikbare bedrag groot.

Het verschilpunt is echter, dat ingeval van opnamen bij de Bank de credietbehoefte der Regeering wordt gedekt door nieuw, vrijelijk creëerbaar crediet. De plaatsing van Treasury Bills — waarbij in het oog gehouden dient te worden, dat de bills in groote hoofdzaak door inschrijvers zelf gehouden en niet bij de Centrale Bank ondergebracht worden — is daarentegen afhankelijk van de voorafgaande aanwezigheid van contant beschikbare fondsen bij inschrijvers, waarvoor de Schatkist, naarmate hij er meer van tot zich wenscht te trekken, hoogere rente heeft te bieden.

Als resultaat kan men dan ook constateeren, dat van opnemings van Ways and Means Advances bij de Bank een directe verruimende invloed op de geldmarkt uitgaat, welke den prijs, dien de regeering voor haar Treasury Bill opnamen heeft te betalen, ten goede komt. Een uitzetting van de Treasury Bill schuld daarentegen begint, op zichzelf beschouwd, met verhooging van de rente voor kort crediet mede te brengen.

Het spreekt vanzelf, dat de hanteering van het gecompliceerde apparaat tot opnemings der benoodigde middelen met het oog op de zeer groote bedragen, die hierbij betrokken zijn, met buitengewone zorg dient te geschieden en wanneer men de Engelsche schatkistoperaties van dag tot dag nagaat, blijkt dan ook ten duidelijkste, dat zulks ook inderdaad het geval is. Doch hoeveel tactische voordeelen ook bereikt kunnen worden door op het juiste oogenblik bij de Bank of England voorschotten op te nemen of af te lossen, de Treasury Bill en Bond tap open of dicht te draaien, of, wat soms ook voorkomt, door bemiddeling van de Bank of England of anderen agent op bepaalde oogenblikken zekere bedragen aan de markt uit te leenen, b.v. als daggeld (de z.g. hidden hand operations), toch zijn dergelijke manipulaties van ondergeschikt belang voor het verloop van den credietprijs over een langere periode. Wat dien aangaat valt gedurende het laatste jaar een voortdurende en aanzienlijke daling te constateeren, welke in hoofdzaak kan worden toegeschreven aan de successievelijke inkrimping van de Treasury Bill uitgifte en het tegelijkertijd afnemen van de credietbehoefte van handel en nijverheid.

Het kwartaalsgewijs verloop van de Engelsche vlottende schuld (excl. Treasury Notes) en dat van de rente, waartegen de Treasury Bills plaatsing vonden, kan men in onderstaand staatje aantreffen.

De afnemings van de vlottende schuld gedurende deze periode valt toe te schrijven aan de voorloopige consolidatie dezer schuld door middel van plaatsing van Treasury Bonds, welke toeneming o.m. uit het

In duizenden £.

	31 Dec. 1920	1 April 1921	30 Juni 1921	30 Sept. 1921	31 Dec. 1921	31 Mrt. 1922	30 Juni 1922
Ways and Means Advances:							
Bank of England	87.250	—	39.250	7.750	20.000	—	40.000
Public Departments ..	218.722	154.480	113.074	153.433	180.034	147.302	164.838
Treasury Bills	1.102.109	1.120.841	1.221.647	1.159.407	1.059.806	882.219	760.525
	1.408.081	1.275.330	1.371.971	1.320.590	1.259.840	1.029.521	965.363
H. en L. disc. van Tr. Bills bij inschr. ged. de laatste maand van het kwartaal		£ 5.19/4	5.12/18	4.7/2 - 3.19/11	3.13/7 - 3.5/3	3.7/3 - 2.17/11	2.8/- - 2.1/7
Idem voor Additional Bills.....		—	5/4	4/4 - 3/8	3/8 - 3	3 - 2/8	2/10 - 1/8

²⁾ Aanvankelijk maandelijks, sedert September '21 wekelijks.

¹⁾ Ca. £ 100 miljoen hiervan was voortgesproken uit conversie van Exchequer Bonds en National War Bonds.

tweede staatje, dat het verloop van de overige schuld aangeeft kan blijken.

In miljoenen £.

	31 Dec. 1920	31 Maart 1921	31 Dec. 1921	31 Maart 1922	30 Juni 1922
Funded Debt	315	315	315	315	315
Term. Annuities	19	18	17	17	17
3½ % War Stock	63	63	63	63	63
4½ % War Stock	13	13	13	13	13
4 en 5 % War Stock ..	2.008	1.995	1.956	1.943	1.974
National War Bonds ..	1.441	1.413	1.201	1.201	1.090
4 % Funding Loan....	407	405	405	405	405
4 % Victory Bonds....	358	348	346	346	346
3½ % Conversion Ln.	—	—	266	266	479
5-15 year Treas Bonds	18	23	24	24	24
5½ % Treasury Bonds	—	—	273	380	310
5 % Treasury Bonds ..	—	—	—	40	40
Do by tender	—	—	—	8	69
Do by tender 4½ % ..	—	—	—	—	20
Exchequer Bonds	292	289	218	194	159
Natnl Savings Certs. . .	279	285	294	324	344
Other Debt	1.164	1.132	1.097	1.090	1.082
Temporary Advances ..	306	154	200	147	205
	7.785	7.574	7.748	7.658	7.715
Andere kap. verplicht.	47	49	51	50	51
Totaal verplichtingen	7.832	7.623	7.799	7.708	7.766

De onderlinge verhouding tusschen de drie hoofdgroepen der interne schuld, de geconsolideerde schuld, de schuld van korten looptijd (National War Bonds, Treasury Bonds, Savings Certificates, etc.) en de vlot-tende schuld, en daarnaast de external debt was als volgt:

In millioenen £

	Geconsolideerde schuld.	Schuld van kortten looptijd		Vlottende schuld.	External Debt.	Totaal.
		Totaal.	Vervallend binnen 4 jaar na dato.			
31 Maart 1921	3206	2010	887	1275	1132	7623
31 December 1921	3432	2010	—	1260	1097	7799
31 Maart 1922	3418	2171	627	1029	1090	7708
31 Juni 1922	3663	2056	—	965	1082	7766

Het verloop gedurende 1921 werd reeds in het voorafgaande nader beschreven en thans rest nog na te gaan, wat in den loop van dit jaar plaats vond. In principe werd dezelfde politiek voortgezet: vlot-tende schuld werd afgelost door kort loopende schuld en deze laatste geconverteerd in geconsolideerde schuld.

In den aanvang van het belastingjaar 1922/23 werd een nieuw conversie aanbod gedaan aan de houders van 2 series National War Bonds, vervallende resp. per 1/10 '22 en 1/4 '23, iedere serie groot ca. £ 130 miljoen. Deze operatie was echter evenmin als haar meer grootscheepste voorgangsters succesvol. Slechts £ 70 miljoen werd ingeleverd ter conversie in Conversion Loan (waardoor het nominaal bedrag dezer met £ 94 miljoen vergroot werd) en £ 9 miljoen ter conversie in 4½ pCt. Treasury Bonds. Doch in den loop van het jaar werd een aanzienlijk grooter bedrag aan kort loopende Bonds geconverteerd krachtens de oorspronkelijk aan de betrokken stukken verbonden opties. Dat deze opties thans uitgeoefend werden, is het gevolg van de koersstijging van de gilt edged securities, welke in den aanvang van het kalenderjaar 1922 inzette en waarvan onderstaand staatje een overzicht verschaft.

Volgens een dezer dagen door den Kanselier afgelegde verklaring bedroeg de totale conversie van 31 Maart tot 1 October 1922 (dus incl. de vorenvermelde £ 79 miljoen) £ 428 miljoen, waartegen nominaal £ 427 miljoen Conversion Loan, £ 121 miljoen War Loan en £ 14 miljoen nieuwe Treasury Bonds werd uitgegeven. Hoewel de nominale grootte van de staats-schuld hierdoor met £ 134 miljoen vermeerderde,

	29 Juni 1921	30 Dec. 1921	31 Maart 1922	29 Juni 1922	31 Aug. 1922
Consols	48 ⁵ / ₁₆	50 ¹ / ₈	56 ¹ / ₂	57 ¹ / ₈	57 ¹ / ₂
War Loan 3½ %	88	90	93	95	94 ³ / ₄
" " 4½ %	81 ³ / ₄	83 ¹ / ₈	93 ¹ / ₂	95	97 ¹ / ₂
" " 5 %	88 ⁷ / ₁₆	92	94 ¹ / ₄	100 ¹ / ₈	99 ¹ / ₄
" " 4 %	97	96	99 ³ / ₄	101 ¹ / ₈	101 ¹ / ₂
Funding 4 %	71 ⁵ / ₈	75 ⁷ / ₈	84 ¹ / ₂	87 ¹ / ₂	86 ¹ / ₂
Victory 4 %	77 ¹ / ₈	81	88 ¹ / ₂	89	87 ¹ / ₂
Conversion 3½ %	63	65	73 ¹ / ₄	76 ¹ / ₈	72 ¹ / ₄

¹) Vrij van Income Tax.

²) In betaling genomen voor Death Duties tegen resp. 95, 100 en 80 %.

was een besparing aan jaarlijksche rente ten bedrage van £ 841.436 het gevolg.

Inmiddels werd de verkoop van Treasury Bonds geregeld voortgezet. De 5½ pCt. Bonds, welker uitgifte op 17 Januari gestaakt was, werden opgevolgd door een nieuwe 5 pCt. serie „on tap”, terwijl op 17 Maart de „on tap” uitgifte gestaakt werd en vervangen door wekelijksche inschrijvingen. In verband met de zoojuist vermelde conversie operatie werd op 21 April ook deze uitgifte voorloopig stopgezet, en toen op 26 Mei de uitgifte hervat werd, werd tegelijkertijd de rente tot 4½ pCt. verlaagd. De gemiddelde toewijzingskoersen voor de 5 pCt. serie varieerden van £ 99.13/7 (17 Mrt.) tot £ 101.17/9 (21 Apr.) en voor de 4½ pCt. serie tusschen £ 98.1/5 (9 Juni) en £ 100.14/10 (28 Juli). De gegevens betreffende de geplaatste bedragen vindt men in de tweede der bovenstaande tabellen.

Overziet men de wijzigingen, die gedurende het laatste jaar in de samenstelling der binnenlandsche schuld hebben plaats gegrepen, dan blijken deze naar tweeërlei richting in gunstigen zin te zijn uitgevalen. In de eerste plaats is de gemiddelde vervaldatum tot een verderaf liggend tijdstip verschoven en vervolgens is de totale rentelast aanzienlijk verlicht. De conversie leverde een, zij het ook betrekkelijk geringe rentebesparing op, Treasury Bonds vinden plaatsing à 4½ pCt. tegen ca. 5½ pCt. in Augustus '21 en het disconto voor Treasury Bills daalde van £ 4.10/10 (inschr. 5 Aug. '21) tot £ 2.2/- (id. 11 Aug. '22). Het zou te ver voeren de rentebesparing in détail na te gaan; het is duidelijk, dat de veel lagere rente voor Treasury Bills, waarvan bovendien thans een veel kleiner bedrag uitstaat, een aanzienlijke som uitspaart, terwijl de Treasury Bonds, welker uitgifte de duurzame inkrumping van de Treasury Bills mogelijk maakte, geen hooger rente dragen dan een jaar geleden voor de Bills behoefde te worden betaald. Er moge worden volstaan met te vermelden, dat de Statist (12 Aug. '22) de totale rentebesparing voor het loopende jaar op minstens £ 50 miljoen taxeert.

Dr. B. H. DE JONGH.

LONDENSCH E CORRESPONDENTIE.

Het standpunt van den Premier in het schadevergoedingsvraagstuk; handelsbeweging over de maand November; de toestand in den kolenmijnbouw; stijging van den Sterlingkoers te New York; de November-cijfers der Londensche Clearingbanken.

Onze Londensche correspondent schrijft ons d.d. 17 December 1922:

The London Conference has ended, as everyone expected that it would, in nothing being settled. In spite of this fact, there is at the present moment a note of optimism in the Press for which I think it is very difficult to find a very solid basis. It is true that our ears are tickled with the news of an American loan to Germany, for which there seems to be no solid foundation at all, whilst the optimists are pre-

pared to find much comfort in the so-called abandonment of the policy of the Balfour note by the present Prime Minister. It is therefore very important to see just where the Prime Minister does stand.

The main line taken by him is that there is no case for this country being the only one to pay an indemnity. On the contrary, if we were to attempt to pay the American debt alone without any aid from Germany or the Allies the standard of comfort in this country would be reduced for a generation. What the Government is prepared to do is to leave a net margin standing, between what this country has to pay and what it is to receive from Germany and the Allies combined. But this offer is strictly conditional on the Reparations Question being definitely settled. „It would be foolish to make such a concession if the whole question were to be reopened.” In his statement on Thursday afternoon, Mr. Law certainly carried the House of Commons with him, his warning against forcible measures certainly expressed the opinion of the country, and his references to the position of the German Government, though far from being uncritical, were at any rate appreciative of the difficulties which that country would have to face immediately if it attempted to stabilise. He thought that in the long run Germany would be better able to pay reparations than this country, because inflation had ruined the middle classes by wiping out her internal debt, an argument which clearly applies, if it applies at all, only in the long run. To ruin the tax payers is not the way to pay large indemnities. Certain it is that the advisors of the Government have no great hopes of large cash payments from Germany, if stabilisation is to be tried.

But, of course, all this argumentation depends on the policy to be taken up by the French, and there is no use in being too optimistic here. It is not true that this country will abandon all chances of getting some payment from Germany and the Allies, and it is not clear that the terms of the British offer are in themselves attractive enough to M. Poincaré and his friends.

For the first time the trade figures of the past month are sufficiently impressive to warrant the belief that things are really on the mend. The net result is that imports have risen by £10½ millions, whilst British exports have gone up by £6 mills. Details are as follows:

	Nov. '22	Inc. or dec. over Oct. '22	Inc. or dec. over Nov. '21
Imports ..	£ 95.6	£ 10.6 or 12,4 %	£ 92.4 dec. or 9,2 %
Exports ..	£ 66.5	£ 6.1 „ 10,0 %	£ 17.8 inc. „ 2,6 %
Re-Exports	£ 9.2	£ 0.9 „ 10,5 %	£ 2.5 dec. „ 2,6 %

It is important to notice that the exports of both iron and steel goods and those of coal have expanded very greatly recently. Thus iron and steel exports were higher last month than they have been at any time since the end of the war, having attained the amount of 372.000 tons, though there is some falling off in the exports of coal as compared to September of this year, when the total exported came to over 7 millions of tons, whilst last month the exports were only 6½ millions of tons.

In consequence of a debate in the House of Commons on Wednesday, the whole position of the coal mining industry has come under review again. It is admitted that the output is now reaching pre-war figures again, and that the men are thus following the injunction to increase output. But, on the other hand, it is still the fact that miners' wages are below the pre-war level when estimated in terms of the increased cost of living. The employers argue that it is unfair to take the pre-war wages as the basis of the comparison of the extent to which the present wages are below the cost of living to-

day, for those pre-war wages were above the then subsistence level. In any case, the fact remains that the wages are still relatively low, and no one in the debate seemed to be able to suggest how they were to be raised. The Premier was against an inquiry, as tending to fresh unsettlement, without doing anyone any good. The employers' argument in the House was that the seven hours day had got to go, and that part of the difficulties of the mining industry were due to the absurdly high wages which were still being paid to railwaymen.

The spectacular feature of the week has been the rise in the dollar value of sterling. A great deal of ink has been spilt in explaining how this is to be explained: if one takes the relative price levels into account, however, the point that is surprising is that the rise did not take place before, for it seems clear from the Federal Reserve Board's comparative index number that prices in the United States and in this country are now on a parity. Dr. Walter Leaf of the County and Westminster Bank drew attention to this feature of the situation at the end of last week in an address to the Manchester Statistical Society, and argued that the pound sterling would have been at parity before this had it not been for the effect of the new American tariff.

The November position of the London clearing banks shows that the advance in trade has at last reacted on the banking situation. Acceptances are up from 57 millions in the October returns to 65 millions in the November returns. Advances are up by 8 millions, 741—749: investments and discounts have fallen, whilst deposits, which in October were 1729 millions, are this month 1711 millions.

Rectificatie. — In het staatje, voorkomend in de beschouwingen van den heer J. Smid over „Redelijke Loonen” in ons vorig nummer, is een tweetal hinderlijke fouten geslopen. Het indexcijfer voor de verdienste per uur over 1921 moet zijn 229 i. p. v. 195, dat van den prijs per KG. tarwe over 1921: 198 i. p. v. 203.

DE RIJKSMIDDELEN.

In dit nummer treft men aan het gebruikelijke overzicht van de opbrengst der Rijksmiddelen over de maand November 1922, vergeleken met de overeenkomstige cijfers van November 1921.

De oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen brachten tot dusver in totaal op f 1.101.492.912, waarvan f 777.536.108 op rekening komt van eerstgenoemde heffing.

Met inbegrip van de opcenten ten behoeve van het leeningfonds — behalve die op den suikeraccijns, welke geen verzwaren van belastingdruk medebrachten — is in totaal eene som van f 1.392.941.017, ontvangen uit belastingheffing, die haren grond vindt in de buitengewone omstandigheden.

De gewone middelen zonder de bate uit den tabaksaccijns brachten in de afgelopen maand f 50.044.300 op, tegen f 35.773.101 in November 1921 en vertoonden mitsdien een vooruitgang van f 14.271.199. De totale opbrengst zonder genoemde bate in de afgelopen maand overtrof de raming met een bedrag van f 14.244.217.

De opbrengst over de eerste elf maanden van 1922, de tabaksaccijns weder niet in aanmerking genomen, overtrof de opbrengst over de overeenkomstige maanden van 1921 met een bedrag van f 26.114.675, terwijl de raming met een bedrag van f 31.929.578 werd overschreden.

In vergelijking met November 1921 vertoonden bijna alle middelen een hooger opbrengstcijfer, behalve de dividend- en tantiëmebelasting, de gedistilleerd-, de bier- en de geslachtaccijns en de registratie-rechten.

De inkomstenbelasting bracht deze maand *f* 14.337.271, op tegen *f* 6.954.078 over November 1921. Vermoedelijk is dit het gevolg van veel voorloopige aanslagen. Over de eerste elf maanden van dit jaar komt van deze belasting aan het dienstjaar 1922/23 een bedrag van *f* 13.964.590 ten goede; over de eerste tien maanden wijst deze post een bedrag van *f* 8.000.744 aan.

Over dezelfde tijdvakken van het vorig jaar waren deze bedragen ten laste van het dienstjaar 1921/22 respectievelijk *f* 6.839.118 en *f* 3.302.065.

Ten gevolge van het inhalen van achterstand steeg de personeele belasting van *f* 2.395.809 tot *f* 2.907.486, terwijl de grondbelasting en de vermogensbelasting respectievelijk toenamen met een bedrag van *f* 35.536 en een bedrag van *f* 1.585.388. Ook bij de vermogensbelasting leiden de voorloopige aanslagen tot eene snellere aanzuivering. De dividend- en tantiëmebelasting, die de vorige maand een bedrag van *f* 2.157.670 boven de opbrengst over October 1921 bleef, liep deze maand sterk achteruit. De mindere opbrengst bedroeg *f* 3.306.071, hetgeen verband houdt met den minder gunstigen toestand onzer bedrijven en ondernemingen.

Het vooruitzicht op stijgende prijzen had ten gevolge, dat groote voorraden suiker werden opgeslagen. De accijns op de suiker nam dan ook toe met een bedrag van *f* 1.557.043. De meerdere opbrengst van den wijnaccijns (*f* 5492) is wellicht te danken aan de lage koersen in de wijn produceerende landen en de lage prijzen in Frankrijk, ten gevolge waarvan veel wijn door particulieren is gekocht.

De bieraccijns, die de laatste maanden een meerdere opbrengst gaf te zien, liep deze maand van *f* 461.501 op *f* 457.912 terug. Een bijzondere reden hiervoor is niet op te geven, evenmin als voor den teruggang van den gedistilleerd accijns met een bedrag van *f* 142.238 en voor dien van den geslachtaccijns met een bedrag van *f* 2.756. Uit het middel van den zoutaccijns kwam deze maand *f* 151.123 binnen tegen *f* 128.570 over November 1921.

Was de bate uit de zegelbelasting de vorige maand vermoedelijk tengevolge van uitbreiding der zegelbelasting met een bedrag van *f* 225.602 toegenomen, deze maand bedroeg de meerdere opbrengst in vergelijking met November 1921 *f* 118.831.

De registratierechten wijzen nog allerminst op eene verbetering in het bedrijfsleven. Deze maand leverden ze voor de schatkist slechts een bedrag van *f* 1.576.617 op tegen *f* 1.984.727 over de overeenkomstige maand van het vorig jaar.

Naast de inkomstenbelasting, die deze maand vooral bijdroeg tot een hooge totaal opbrengst, moet de successiebelasting genoemd worden, die deze maand *f* 6.154.069 meer opbracht dan over November 1921, voor een deel het gevolg van de werking van het hogere tarief.

De invoerrechten en statistiekrechten blijven toenemen, hetgeen als een aanwijzing mag beschouwd worden van toeneming van het handelsverkeer. Deze middelen namen onderscheidenlijk toe met *f* 443.652 en *f* 11.667. Ook de loodsgelden blijven een goed figuur maken. Dit middel steeg deze maand met een bedrag van *f* 58.662.

De tabaksbelasting bracht in de afgelopen maand *f* 872.346 op (de vorige maand was de opbrengst *f* 1.107.311).

Over het geheel genomen is de totale opbrengst evenals over October 1922 zeer bevredigend te noemen; echter mag niet uit het oog worden verloren, dat met name ten aanzien van de directe belastingen de economische inzinking nog niet tot uiting komt.

AANTEKENINGEN.

Valutaverval. — Jhr. F. W. L. de Beaufort schrijft ons:

Der Freistaat Mecklenburg-Schwerin nimmt mit Geneh-

migung des Landtages eine Anleihe in Höhe des Wertes von 40.000 Zentner Roggen auf. Die einzelnen Anleihestücke lauten auf den jeweiligen Wert einer bestimmten Roggenmenge. Es werden Stücke zu 5, 2, 1 und $\frac{1}{2}$ Zentnern ausgegeben. Die Stücke sind auf den Inhaber gestellt. Auf Antrag des Inhabers können sie vom Mecklenburg-Schwerinschen Finanzministerium auf Namen umgeschrieben werden. Zu jedem Anleihestück gehören 40 halbjährliche Zinsscheine. Die Zinsscheine lauten auf den jeweiligen Wert der Hälfte von 5 pCt. der auf dem zugehörigen Anleihestück angegebenen Roggenmenge. Es wird also bei einem auf 1 Zentner lautenden Anleihestück ein jährlicher Zins von 5 Pfund Roggen gegeben. Der Zins wird — abgesehen von dem 1. Halbjahr 1923 in welchem die Zinszahlung am 1. April 1923 erfolgt —, halbjährlich *im voraus* am 2. Januar bzw. 1. Juli gegen Einreichung der Zinsscheine *in Geld* entrichtet. Der zur Auszahlung kommende Geldbetrag wird unter Zugrundelegung des durchschnittlichen Mittelkurses derjenigen Kurse berechnet, die während des dem Zahlungstermin vorausgehenden Vierteljahres mit Ausnahme der für die Feststellung und Bekanntmachung notwendigen letzten 14 Tage dieses Vierteljahres an der Produktenbörse in Berlin für märkischen Roggen notiert worden sind. Dieser durchschnittliche Mittelkurs wird durch einen Ausschuss ermittelt und festgestellt der aus dem Vorstande des Mecklenburg-Schwerinschen Siedlungsamtes, einem von der Mecklenburgischen Handelskammer vorgeschlagenen mecklenburgischen Getreidehändler und einem von der Mecklenburgischen Landwirtschaftskammer vorgeschlagenen Landwirt besteht. Der festgestellte Kurs wird rechtzeitig vor dem Zahlungstermin in der Amtlichen Beilage des Mecklenburg-Schwerinschen Regierungsblattes und der Berliner Börsenzeitung bekannt gegeben.

Die Tilgung der Anleihe erfolgt vom Jahre 1925 ab mit jährlich mindestens 5 Proz. der Gesamtzahl der Roggen-Zentner der Anleihe durch gruppenweise Auslosung oder freihändigen Rückkauf. Die Auszahlung der ausgelosten Stücke erfolgt am 2. Januar jedes Jahrs, und zwar zuerst am 2. Januar 1925. Im Jahre 1924 erfolgt die Auszahlung der gesamten, bis dahin noch nicht ausgelosten Anleihestücke. Ausgezahlt wird der in derselben Weise wie bei der Feststellung des jeweiligen Zinsbetrages für märkischen Roggen ermittelte durchschnittliche Mittelkurs der Produktenbörse in Berlin in dem dem Auszahlungstage vorhergehenden Vierteljahre mit Ausnahme der letzten 14 Tage dieses Vierteljahres. Die Bekanntgabe der ausgelosten Stücke erfolgt in der Amtlichen Beilage des Mecklenburg-Schwerinschen Regierungsblattes und der Börsenzeitung.

Für die Anleihe haftet das gesamte Staatsvermögen. Durch Anordnung des Staatsministeriums ist im übrigen Vorsorge getroffen, dass die Zinsen und Tilgungsbeträge aus den Erträgen einer bestimmten Anzahl zu dem Geldwert einer bestimmten Zentnerzahl von Roggen bzw. Feldfrüchten verpachteten Staatsdomänen zu zahlen sind. Die der Berechnung der Geldpacht dieser Domänen zugrunde zu legende Gesamt-Zentnerzahl ist grösser als die Gesamt-Zentnerzahl, die für die Berechnung der jährlichen Zinsen und Tilgungsbeträge der Anleihe massgebend ist. Danach ist die Forderung der Anleihegläubiger auch bei Veränderungen des Roggenpreises jeder Zeit voll gesichert.

Het idee om een Roggenwert-Anleihe uit te geven in Mecklenburg is niet nieuw. Reeds eenige weken geleden is de Staatliche Kreditanstalt Oldenburg daarin voorgegaan, terwijl in September j.l. met kapitaalsdeelnamen van de Staten der beide Mecklenburgen, van Oldenburg en van Baden een „Roggenrentenbank” is opgericht. Twee verschijnselen hebben medegewerkt eene dergelijke wijze van geldopname ingang te doen vinden, die ons terugvoert naar een soort ruilhandel. Eenerzijds een steeds wassende moeilijkheid om leeningen in papiermarken te kunnen plaatsen, terwijl het op het oogenblik vrijwel onmogelijk is eene obligatieleening zonder attracties op de markt te brengen. Anderzijds een zoeken van het publiek naar een wijze van belegging niet of minder onderhevig aan waardewisseling dan de papiermark. Gedurende de laatste jaren is belegging in „Sach werten” of aandelen steeds voordeliger geweest, dan de zooveel solider belegging in obligatiën of op een spaarbank. Door deze wijze van handelen werd tevens de mogelijkheid geboden zich beter aan de algemeene prijsstijging aan te passen.

Het rijk heeft eerst een flauwe poging gewaagd eene „Goldanleihe” uit te geven, welke poging gelukkig op den tegenstand der Rijksbank is afgestuit;

daarna zijn bovengenoemde roggenschuldbriefen in de wereld gekomen, schijnbaar in zich vereenigend de soliditeit van de vooroorlogs-obligatiën met een groote waarde stabiliteit.

Naast factureering in goudmarken of in buitenlandse valuta vormen dergelijke schuldbriefen eene merkwaardige poging om zich te onttrekken aan den marktenval, terwijl het tevens een bewijs is, hoezeer de mark, ook in binnenlandsch gebruik, als waarde-meter in onbruik is geraakt.

Wat ontvangt de geldgever voor zijne storting en hoe heeft hij zich daardoor onttrokken aan de schommelingen der markwaarde? Hij ontvangt het recht om op een bepaald tijdstip de tegenwaarde te ontvangen van een bepaalde hoeveelheid rogge. De koopkracht van deze tegenwaarde hangt dus geheel af van de waarde van een bepaald product. In plaats van papiermarken te ontvangen speculeert hij dus op den wereldrogeogst en de prijsbepaling van een wereldproduct op de Berlijnsche beurs. Niet alleen heeft hij geen zekerheid, dat de prijsbepaling van dit enkele product zich geheel aan het algemeen prijsniveau zal aanpassen, evenmin heeft hij eenige zekerheid, dat de prijsbepaling te Berlijn zal geschieden onafhankelijk van staatkundige invloeden. Het vormt dus een prikkel om te speculeeren op een verderen val van de Mark.

Voor den geldontvanger biedt een dergelijke regeling niet dezelfde gevaren als een goudleening voor den staat. En Mecklenburg en Oldenburg hebben voldoende domeinen met roggeopbrengst om geen groote risico's te loopen. Echter de opbrengst van de roggeleening wordt vermoedelijk niet gebruikt voor aankopen of ontginningen van dergelijke domeinen, maar voor geheel andere doeleinden en hierin schuilt het groote gevaar. Een opname en verbruik in papiermarken, eene rentebetaling en schulddelging in een bepaalde waar. Dus ook wel degelijk eene speculatie, welke bij een verdere markendaling ongunstig uitloopt. Een schijnbaar voordeel vormt de lage rentevoet, die bij groote prijschommelingen, waaraan de verschillende goederen blootstaan, echter een factor van weinig beteekenis is.

Eenigszins anders staan de zaken bij de Roggentrentenbank. Deze gebruikt de haar toekomstige gelden voor landbouwdoeleinden, in het bijzonder voor het kleingrondbezit. Het eenigste gevaar van deze schuldbriefen is, dat ze slechts op een enkel product luiden.

Volgens par. 39 van de Beurswet zijn Deutsche rijks- en staatsleeningen eo ipso aan iedere beurs toegelaten. Met de Mecklenburgsche roggeleening wordt dus aan de effectenbeurs toegelaten de handel in een bepaald product. Vindt eenmaal de handel daarin plaats, dan kunnen moeilijk de schuldbriefen van min of meer particuliere instellingen als de Roggentrentenbank geweigerd worden.

Een verder gevaar voor het rijk wordt daardoor gevormd, dat het reeds zoo moeilijk probleem van het geldwezen door allerlei staten en particuliere instellingen nog ingewikkelder gemaakt wordt en zoo de terugkeer tot natuurlijker en gezonder toestanden bemoeilijkt. Doet het rijk afstand van zijn recht en plicht om voor een geordend geldwezen zorg te dragen, dan erkent het tevens zijn onmacht in een zijner voornaamste taken.

Een wijd veld opent zich op deze wijze voor allerlei dilettantische proeven op het gebied van het geldwezen.

Voor aardappels ligt reeds een plan gereed en mochten enkele dezer plannen in de eerste tijden met succes worden gevoerd, dan zullen nog wel meerdere volgen en zal het destructieproces van het Duitsche rijk steeds verder worden doorgevoerd.

F. W. L. DE BEAUFORT.

De weekstaat van de Reichsbank. — Herhaalde malen is er reeds op gewezen, hoe de in den loop van dit jaar ingetreden schaarschte op de

Duitsche credietmarkt leidde tot het onderbrengen van een steeds grooter deel der schatkistbiljetten-emissies bij de centrale credietinstelling. De ontlasting, welke dit voor de open markt beteekende, was evenwel gelijk bekend geheel onvoldoende om aan de gestegen eischen van het bedrijfsleven te voldoen. Ten einde zoo min mogelijk middelen vast te leggen is dit er toen meer en meer weder toe overgegaan zijn vorderingen te liquidificeeren door hun den vorm van bij de Reichsbank verdisconteerbare handelswissels te geven.

Van dezen gang van zaken geeft de volgende tabel een overzicht:

In millioenen mark.

	Door de Reichsbank gedisc.			Totaal door de regering verdisconteerd schatkistpapier	
	Totaal	Handelswissels	Schatkistpapier		
1922				1922	
7 Jan.	119.694	1.746	117.948	10 Jan.	249.249
15 "	124.609	1.763	122.846	20 "	253.437
23 "	119.272	1.549	117.723	31 "	255.678
31 "	127.752	1.592	126.160		
7 Febr.	126.769	1.940	124.829	10 Febr.	259.127
15 "	133.774	1.819	131.955	20 "	259.738
23 "	126.295	1.827	124.468	28 "	262.817
28 "	136.109	1.857	134.252		
7 Maart	132.884	1.975	130.909	10 Maart	262.421
15 "	140.867	2.125	138.742	20 "	265.183
23 "	133.552	1.491	132.061	31 "	271.935
31 "	148.683	2.152	146.531		
7 April	144.857	2.110	142.747	10 April	273.745
15 "	151.562	2.379	149.183	20 "	276.544
23 "	149.564	2.478	147.085	30 "	280.934
30 "	158.021	2.403	155.618		
7 Mei	157.661	2.584	155.077	10 Mei	282.590
15 "	166.820	2.615	164.205	20 "	285.682
23 "	159.357	2.887	156.470	31 "	289.246
31 "	171.162	3.367	167.794		
7 Juni	167.362	3.320	164.042	10 Juni	287.574
15 "	175.659	3.755	171.904	20 "	290.708
23 "	171.786	4.161	167.625	30 "	295.066
30 "	190.878	4.752	186.126		
7 Juli	189.950	4.947	185.003	10 Juli	295.468
15 "	201.127	5.998	195.129	20 "	300.294
23 "	203.027	7.009	196.018	31 "	307.810
31 "	215.980	8.122	207.858		
7 Aug.	220.375	9.980	210.395	10 Aug.	312.380
15 "	230.704	12.265	218.439	20 "	312.778
23 "	241.211	16.728	224.483	31 "	331.330
31 "	271.470	21.704	249.766		
7 Sept.	279.027	27.262	251.765	10 Sept.	341.676
15 "	310.140	35.442	274.698	20 "	361.149
23 "	331.762	43.107	288.655	30 "	450.898
30 "	400.004	50.234	349.770		
7 Oct.	399.616	54.016	345.600	10 Oct.	489.722
15 "	453.370	63.649	389.721	20 "	542.171
23 "	482.301	76.481	405.820	31 "	603.633
31 "	578.356	101.155	477.201		
7 Nov.	637.372	125.877	511.495		
15 "	753.823	174.884	578.939		
23 "	801.471	208.736	592.735		
30 "	919.170	246.948	672.222		
7 Dec.	1.007.886	281.200	726.686		

Aanvankelijk schijnt de Reichsbank deze laatste ontwikkeling eenigszins geremd te hebben. Nadat in het Rapport Keynes c.s. echter de opinie uitgesproken was, dat, mits bij een hoog disconto, op onbekrompen manier handelswissels gediscoteerd en beleeningen tegen alle gewone zekerheden voor de legitieme behoeften van den handel gesloten moeten worden¹⁾, heeft zij blijkbaar haar standpunt herzien en zien wij, gepaard aan de discontoverhooging tot 10 pCt. op 14 November, een in verhouding tot de stijging van het schatkistpapier sterk versnelde toeneming der handelswissels sinds 7 November.

In den in de rubriek „Statistieken” opgenomen weekstaat zullen naast het totaalcijfer de samenstellende factoren voortaan afzonderlijk vermeld worden.

¹⁾ Zie pgn. 1007 van dezen jaargang.

Koersverloop aan de Weensche beurs.
— Op pgn. 958 van den vorigen en pgn. 617 van dezen jaargang reproduceerden wij eenige gegevens omtrent het aanpassingsproces tusschen de aandeelenkoersen en de waardedaling van het geld ter beurze van Weenen, een proces, dat zich maar ten deele kon voltrekken.

Verschillende factoren hebben er in den jongsten tijd toe meegewerkt het tot dusver waargenomen koersverloop in zijn tegendeel te doen omslaan.

Ten deele is van invloed, meent de „Frkf. Ztg.“, de betrekkelijke waardevastheid van het geld in den laatsten tijd. De hoofdoorzaak moet echter gezocht worden in de zeer hevige crediet- en kapitaalschaarschte. De circulatiebank heeft haar commerciële portefeuille zooveel mogelijk beperkt en is er in de laatste weken in geslaagd het cijfer hiervan eenigszins te verminderen. Daarbij komt, dat zij slechts in 't uiterste geval devisa's afgeeft en dus de zakenwereld dwingt eigen devisa's en effecten te realiseren. Ten slotte moeten dan nog vermeld worden de ontzaglijke eischen door een stroom van nieuwe emissies aan de kapitaalmarkt gesteld. Zoo legt bijv. de Alpine Montan Gesellschaft door een emissie van kr. 100 miljoen tegen den koers 200.000 beslag op 200 milliard kronen. Dit is slechts één voorbeeld uit vele. Bij dezen stand van zaken is de positie van vele kleine banken, conjunctuurgezwellen zonder meer, zeer labiel geworden.

Dit alles heeft samengewerkt tot een koersdaling, bevorderd door contraminespeculaties, die zoo'n omvang heeft aangenomen, dat de banken gezamenlijk een steunactie hebben ondernomen.

Van de koersen van enkele fondsen geeft het volgende staatje een beeld.

	Einde Augustus	23 Nov.	24 Nov.
Kreditanstalt.....	41.000	27.000	30.000
Bankverein.....	36.000	25.000	25.500
Länderbank.....	129.000	73.000	79.000
Unionbank.....	30.500	61.000	67.400
Donau-Dampschiffahrt ..	1.750.000	1.090.000	1.190.000
Staats-Eisenbahn-Ges.	1.340.000	622.050	680.100
Südbahn-Aktien.....	250.000	151.000	155.100
Südbahn-Prioritäten ¹⁾	435.000	465.000	509.000
Alpine Montan.....	605.000	328.000	351.000
Krupp ²⁾	405.000	345.000	390.000
AEG Union.....	45.000	25.100	26.500
Siemens-Schuckert.....	45.100	28.000	31.700
Daimler.....	25.900	13.005	14.990
Sigl. Lokomotive.....	190.000	105.000	120.000
Neusiedler Papier ³⁾	1.500.000	1.790.000	1.790.000
Eisenbahnen Verkehr ⁴⁾ ..	550.000	390.000	420.000
Semperit Gummi ⁵⁾	93.000	105.000	134.500

¹⁾ 30 October 678.000. ²⁾ 30 October 589.000. ³⁾ 31 October 2.700.000. ⁴⁾ 31 October 728.000 ⁵⁾ 20 November 185.000.

Bij een aantal van deze papieren moet echter rekening gehouden worden met koersdalingen uit hoofde van voorkeursrechten.

Duitsche kolenleveranties aan de Entente. ¹⁾ — Een overzicht van de hoeveelheden steenkolen, cokes en bruinkolen, door Duitschland in het eerste halfjaar 1922 aan de Entente geleverd, volgt hieronder.

I. Uit het Roergebied werden verzonden:

1922	Steenkolen		Bruinkolen		Totaal
	ton	cokes ton	ton	ton	
Januari.....	753.989	494.333	95.270	1.343.592	
Februari.....	653.519	399.309	30.603	1.083.431	
Maart.....	851.592	506.031	54.390	1.412.013	
April.....	878.321	582.169	50.526	1.511.016	
Mei.....	822.746	587.283	48.719	1.458.848	
Juni.....	768.137	549.635	30.589	1.348.360	
Totaal.....	4.728.304	3.118.860	310.097	8.157.260	

¹⁾ Verg. pgn. 395 van dezen jaargang.

1922 II. Uit Midden-Duitschland:

Januari.....	—	—	13.034
Februari.....	—	—	—
Maart.....	—	—	—
April.....	—	—	185
Mei.....	—	—	30
Juni.....	—	—	15
			Tot. 13.264

1922 III. Uit Silezië naar Italië:

Januari.....	67.783	—	—	67.783
Februari.....	29.565	—	—	29.565
Maart.....	65.453,8	1.800	—	67.254
April.....	69.841,1	9.520	—	79.361
Mei.....	111.839,7	4.960	—	116.800
Juni.....	88.081,5	5.220	—	93.301
Totaal.....	432.564,1	21.500	—	454.064

De bovenstaande cijfers betreffen alleen die hoeveelheden, waarvan de verladingspapieren door de Entente zijn goedgekeurd. Aangezien hiermede soms geruimen tijd gemoeid is, overtreft de in het eerste halfjaar 1922 in werkelijkheid afgeleverde hoeveelheid bovenstaand totaal van 8.624.588 tons aanzienlijk en bedraagt 9.892.821 tons. Bij deze berekeningen is cokes niet in steenkolen omgerekend. Tot 31 December 1921 waren afgeleverd rond 37.000.000 tons, welk bedrag het op pgn. 395 genoemde om de zoo juist vermelde redenen aanzienlijk overtreft. Tot en met 30 Juni 1922 heeft Duitschland dus in totaal bijna 47.000.000 tons steenkolen, cokes en bruinkool afgeleverd.

De totale productie van Europa bedroeg in 1921 419,5 miljoen tons, die van Frankrijk en België in genoemd jaar resp. 27,5 en 21,8 mill. tons.

Daar Duitschland de kolen franco aan de grens van het land van ontvangst moet leveren, komen de hooge kosten van het vervoer door de landen, wier valuta grootendeels hoog staat, te zijnen laste. Deze vrachten zijn zoo hoog, dat zij thans tot een derde van de waarde van de kolen zelf bedragen, aangezien Duitschland hiervoor volgens het Verdrag van Versailles slechts den binnenlandschen prijs aan de mijn ontvangt.

MAANDCIJFERS.

RIJKSPOSTSPAARBANK.

SEPTEMBER	1920	1921	1922
Inlagen.....	f 9.897.272	f 9.714.598	f 10.722.431
Terugbetalingen ..	„ 9.819.016	„ 9.637.421	„ 9.124.355
Tegood der inleggers op ultimo.....	„ 267.863.746	„ 277.395.071	„ 289.433.152
Nom. bedr. der uitst. staatschuldboekjes op ultimo.....	„ 41.310.700	„ 43.818.200	„ 44.314.450
Spaarbankboekjes:			
Aantal nieuw uitgegeven.....	10.582	9.531	9.648
Aantal geheel afbetaald.....	8.024	7.857	6.746
Aantal in omloop op ultimo.....	1.908.213	1.917.189	1.932.409

POSTCHEQUE EN GIRODIENST.

	Juli 1922		Juli 1921	
	Aantal	Bedrag	Aantal	Bedrag
Aantal rekeningen op u ^o	74.557	—	41.778	—
Stortingen.....	—	120.733.091	275.837	87.690.278
Overschrijvingen:	750.738			
a. bijgeschreven		336.038.873	142.610	203.268.705
b. afgeschreven		335.083.920	155.466	202.949.667
Afschrijvingen wegens chèques.....	520.834	82.225.164	106.858	113.459.922
Totaal tegood rekeninghouders op u ^o	—	222.073.722	—	96.839.284

OVERZICHT DER RIJKSMIDDELEN.

(In Gulden).

	November 1922	Sedert 1 Januari 1922	Overeenkomstige periode 1921
Directe belastingen.			
Grondbelasting	1.684.108	16.417.316	15.513.097
Personeele belasting ..	2.907.486	16.629.424	18.573.117
Inkomstenbelasting ..	14.337.295	125.346.341	101.965.479
Dividend- en tantième-belasting	1.252.236	17.409.667	27.757.062
Vermogensbelasting ..	2.858.921	15.275.264	13.177.278
Accijnzen.			
Suiker	3.085.984	36.814.527	32.805.755
Wijn	77.711	1.994.436	1.576.983
Gedistilleerd	5.106.810	54.020.323	53.766.611
Zout	151.123	1.349.419	1.334.950
Bier	457.912	4.365.659	3.989.539
Geslacht	924.374	9.020.233	10.506.926
Tabak	872.346	5.690.004	—
Belast. op speelkaarten	7.961	68.929	62.855
Indirecte belastingen.			
Zegelrechten	1.476.836	16.002.884	17.670.191
Registratierechten ...	1.576.617	17.346.296	28.723.020
Successierechten	9.111.468	47.601.079	28.080.849
Invoerrechten	3.474.223	35.545.807	33.779.600
Gouden en zilveren werken			
Belasting	113.767	873.603	809.792
Essaailoon	99	1.123	970
Statistiekrecht	284.547	3.088.164	3.435.201
Mijnen	87.333	583.656	511.295
Domeinen	763.934	2.347.307	2.424.206
Staatsloterij	9.055	637.237	634.964
Jacht en visscherij ...	3.427	274.687	289.735
Loodsgelden	291.075	2.717.112	2.226.335
Totaal	50.916.646	431.420.499	399.615.820

OPCENTEN VOOR HET LEENINGFONDS 1914.

	November 1922	Sedert 1 Januari 1922	Overeenkomstige periode 1921
Directe belastingen.			
Grondbelasting	337.495	3.290.782	3.109.766
Personeele belasting ..	571.954	3.263.636	3.731.640
Inkomstenbelasting ..	4.131.202	36.083.775	30.103.383
Vermogensbelasting ..	712.510	3.749.109	3.079.375
Dividend- en tantième-belasting	413.238	5.745.190	9.159.830
Accijnzen.			
Suiker	617.197	7.362.905	6.561.151
Wijn	15.542	398.887	315.397
Gedist. (binn. en buitl.)	510.681	5.402.032	5.376.661
Indirecte belastingen.			
Zegelrecht van buitl. eff.	25.040	166.677	210.888
Totaal	7.334.859	65.462.993	61.648.091

BELASTINGEN IN VERBAND MET DE BUITENGEWONE OMSTANDIGHEDEN.

	November 1922	Sedert 1 Januari 1922
Verdedigingsbelasting Ia	857.407	4.576.748
Verdedigingsbelasting Ib	2.682.584	16.063.879
Verdedigingsbelasting II	4.155.428	36.104.708
	7.695.419	56.745.335
Oorlogswinstbelasting	1.011.513	31.246.899

1) Hieronder begrepen f 226.305,95 wegens zegelrecht van nota's van makelaars en commissonnairs in effecten, enz. (Beursbelasting). 2) Idem f 2.239.934,25. 3) Idem f 3.018.204.

4) November 1921 f 2.528.985.

5) De Tabaksbelasting is met 1 Juni ingevoerd. Voor 1 December zijn banderolles aangevraagd tot een gezamenlijk bedrag voor de schatkist van f 10.375.819,82. Een groot deel hiervan wordt, waar onder zekerheidsstelling een crediet voor hoogstens 6 maanden wordt verleend, eerst later betaald. Onder de thans verkregen opbrengst is begrepen het jaarlijks te betalen recht voor de bedrijfsvergunningen.

STATISTIEKEN EN OVERZICHTEN.

N.B. *** beteekent: Cijfers nog niet ontvangen.

GELDKOERSEN.

BANKDISCONTO'S.

Ned. (Disc. Wissels. 4 18 Juli '22)	Zweeds. R.ksbk 5 10 Mrt. '22
Bk. (Bel. Binn. Eff. 4 18 Juli '22)	Bk. v. Noorw. 5 17 Aug. '22
(Vrsch. in R.C. 5 18 Juli '22)	Zwits. Nat. Bk. 3½ 2 Mrt. '22
Bk. van Engeland 3 13 Juli '22	Belg. Nat. Bk. 5-5½ 19 Mei '21
Duitsche Rijksbk. 10 14 Nov. '22	Bank v. Spanje 5½ 18 Mei '22
Bk. van Frankrijk 5 11 Mrt. '22	Bank v. Italië 6 20 Mei '20
Oostenr. Hong. Bk. 8 2 Sept. '22	F. Res. Bk. N.Y. 4 21 Juni '22
Nat. Bk. v. Denem. 5 25 Apr. '21	Javasche Bank 3½ 1 Aug. '09

OPEN MARKT.

Data	Amsterdam		Londen	Berlijn	Parijs	N. York
	Part. disconto	Prolongatie	Part. disconto	Part. disconto	Part. disc.	Call-money
16 Dec. '22	3¼	3¼	2½	4-½	—	5-5½ 1)
11-16 D. '22	3¼-¾	3¼-4	2½	4-½	—	3¼-5½
4-9 Dec '22	3¼-¾	3¼-4	2½-½	4-½	—	4½-6
27N-2D. '22	3¼-4	3¼-4½	2½-½	4-½	—	4-6
12-17 D. '21	3¼-½	4-½	3½-½	4-½	—	4-6
13-18 D. '20	3¼	4½-5	4½	4-½	—	6-7
20-24 Juli '14	3¼-¾	2½-¾	2½-¾	2½-½	2¼	5½-7½

1) Noteering van 15 December.

WISSELKOERSEN.

WISSELMARKT.

Londen was deze week hier in navolging van New York zeer vast. Een oogenblik werd voor 11,66 verhandeld. De koers liep daarna iets terug, maar bleef verder prijshoudend. New York was weder aangeboden en kwam een oogenblik op 2,48. Zeer vast waren marken en francs. De algemeene verwachting, dat eindelijk een gunstiger stemming ten opzichte van het schadevergoedingsvraagstuk de overhand gaat krijgen, deed de koersen sprongsgewijze oplopen. Na een zeer vaste opening op gisteren liepen echter zoowel marken als francs later weder sterk terug. De overige wissels, de vroegere neutrale, ondergingen niet veel verandering. Alleen Zwitserland was iets vaster en begint zich langzamerhand weder te herstellen.

19 December.

KOERSEN IN NEDERLAND.

Data	Londen *)	Parijs *)	Berlijn *)	Weenen *)	Brussel **)	New York **)
11 Dec. 1922..	11.49½	17.72½	0.03	0.0037½	16.17½	2.51¼
12 " 1922..	11.52	17.75	0.03	0.0037½	16.28½	2.50¾
13 " 1922..	11.61½	17.75	0.0312½	0.0037½	16.30	2.49½
14 " 1922..	11.58½	18.—	0.0325	0.0037½	16.50½	2.50¼
15 " 1922..	11.61	18.25	0.0341	0.0037½	16.72	2.50¾
16 " 1922..	11.61½	18.82½	0.039	0.00365	—	—
Laagste d. w. 1)	11.48	17.60	0.029	0.0034	16.12½	2.48
Hoogste " " 1)	11.66	18.85	0.0395	0.0039	17.25	2.51¼
9 Dec. 1922	11.49	17.80	0.0305	0.0037½	16.37	2.50¾
2 " 1922..	11.42	17.80	0.031	0.0037½	16.38½	2.53¾
Muntpariteit..	12.10	48.—	59.26	50.41	48.—	2.48

*) Noteering te Amsterdam. **) Noteering te Rotterdam.

1) Particuliere opgave.

2) Noteering van 8 December. 3) Idem van 1 December.

Data	Stock-holm *)	Kopen-hagen *)	Chris-tiania *)	Zwitser-land *)	Spanje 1)	Batavia 1) telegrafisch
11 Dec. 1922	67.70	51.90	47.65	47.35	39.—	97½-97¾
12 " 1922	67.55	51.95	47.30	47.35	39.—	97½-97¾
13 " 1922	67.35	52.10	47.85	47.32½	39.40	97½-97¾
14 " 1922	67.32½	52.15	47.65	47.40	39.25	97½-97¾
15 " 1922	67.30	52.10	47.60	47.42½	39.30	97½-97¾
16 " 1922	67.35	52.35	47.70	47.40	39.25	97½-97¾
L'ste d w. 1)	67.10	51.60	47.20	47.20	38.85	97¾
H'ste " " 1)	67.90	52.40	47.90	47.50	39.45	97¾
9 Dec. 1922	67.80	51.80	47.80	47.35	38.80	97¾
2 " 1922	68.20	51.55	46.80	47.40	38.80	97¼-97¾
Muntpariteit	66.67	66.67	66.67	48.—	48.—	100

*) Noteering te Amsterdam. 1) Particuliere opgave.

KOERSEN TE NEW YORK.

Data	Cable Lond. (in \$ per £)	Zicht Parijs (in cts. p. frs.)	Zicht Berlijn (in ct. p. Mrk.)	Zicht Amsterdam (in cts. p. gld.)
16 Decemb. 1922	4.65.25	7.57	0.01 ⁸⁵ / ₁₀₀	40.04
Laagste d. week	4.59.—	7.07	0.01 ²⁰ / ₁₀₀	39.84
Hoogste „ „	4.65.25	7.57	0.01 ⁸⁵ / ₁₀₀	40.07
9 Decemb. 1922	4.57.12	7.06	0.01 ⁸ / ₁₆	39.81
2 „ 1922	4.52.75	7.—	0.01 ⁴ / ₈	39.65
Muntpariteit	4.86.67	19.30	23.81 ¹ / ₄	40 ⁸ / ₁₆

KOERSEN VAN DE VOLGENDE PLAATSEN OP LONDEN

Plaatsen en Landen	Noteerings-eenheden	2 Dec. 1922	9 Dec. 1922	11/16 Decemb. '22 Laagste	16 Dec. 1922 Hoogste
Alexandrië ..	Piast. p. £	97 ⁸ / ₃₂	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆	97 ⁷ / ₁₆
*B. Aires ¹⁾ ..	d. p. \$	44 ⁸ / ₈	44 ⁷ / ₈	44 ¹⁸ / ₃₂	45
Calcutta	Sh. p. rup.	1/4	1/3 ⁸¹ / ₃₂	1/3 ¹⁵ / ₁₆	1/4
Hongkong ..	id. p. \$	2/4 ¹ / ₁₆	2/4 ³ / ₁₆	2/3	2/4 ¹ / ₂
Lissabon	d. per Mil.	2 ⁸ / ₈	2 ⁴ / ₈	2 ⁵ / ₃₂	2 ⁹ / ₁₆
Madrid	Peset. p. £	29.40 ³ / ₈	29.42 ³ / ₈	29.40	29.65
*Montevideo ¹	d. per \$	44	44 ¹ / ₂	43 ³ / ₄	44 ⁸ / ₈
Montreal	\$ per £	4.52 ¹ / ₂	4.57	4.57 ¹ / ₂	4.71
*R.d.Janeiro ..	d. per Mil.	6 ¹ / ₂	6 ⁷ / ₁₆	6 ⁷ / ₃₂	6 ⁷ / ₁₆
Rome	Lires p. £	93 ⁴ / ₈	91 ¹ / ₈	90 ¹ / ₂	93 ¹ / ₂
Shanghai	Sh. p. tael	3/2	3/1 ⁷ / ₁₆	3/1	3/2
Singapore ..	id. p. \$	2/4 ⁸ / ₃₂	2/4 ¹ / ₈	2/4 ¹ / ₃₂	2/4 ⁸ / ₁₆
*Valparaiso ..	peso p. £	37.10	36.90 ² / ₈	36.50	37.70
Yokohama ..	Sh. p. yen	2/1 ⁸⁵ / ₃₂	2/1 ⁹ / ₁₆	2/1 ⁹ / ₁₆	2/1 ¹⁷ / ₃₂

* Koersen der voorafgaande dagen. ¹⁾ Telegrafisch transfert. ²⁾ Noteering van 7 December 1922.

NOTEERING VAN ZILVER.

Noteering te Londen	te New York
16 Dec. 1922	30 ⁷ / ₁₆
9 „ 1922	31 ⁷ / ₈
2 „ 1922	32 ³ / ₈ ¹⁾
17 Dec. 1921	36 ³ / ₈
18 Dec. 1920	41
20 Juli 1914	24 ¹⁵ / ₁₆

¹⁾ Noteering van 1 December.

NEDERLANDSCHE BANK.

Verkorte Balans op 18 December 1922.

Activa.		
Binnenl. Wis-sels, Prom., enz. in disc.	H.-bk. f 94.632.545,01 B.-bk. „ 38.415.834,93 Ag.sch. „ 63.732.534,79	f 196.780.914,73
Papier o. h. Buitenl. in disconto	Idem eigen portef. „	75.324.361,—
Af: Verkocht maar voor de bk. nog niet afgel.	„	75.324.361,—
Beleeningen incl. vrsch. in rek.-crt. op onderp.	H.-bk. f 26.866.177,39 B.-bk. „ 8.397.381,81 Ag.sch. „ 85.993.363,17	f 121.256.922,37
Op Effecten	f 108.817.924,67	
Op Goederen en Spec.	„ 12.438.997,70	121.256.922,37
Voorschotten a. h. Rijk	„	12.628.490,68
Munt en Muntmateriaal	Munt, Goud f 56.239.410,— Muntmat., Goud „ 525.550.137,91	f 581.789.547,91
Munt, Zilver, enz.	„ 9.073.996,64	
Muntmat., Zilver	„	590.863.544,55
Effecten	Bel. v. h. Res. fonds. f 5.647.547,18 id. van 1/8 v. h. kapit. „ 3.986.749,87	9.634.297,05
Geb. en Meub. der Bank	„	4.522.000,—
Diverse rekeningen	„	29.328.561,71
		f 1.040.339.092,09
Passiva.		
Kapitaal	f 20.000.000,—	
Reservefonds	„ 5.660.599,75	
Bijzondere reserve	„ 1.675.581,33	
Bankbiljetten in omloop	„ 968.081.280,—	
Bankassigtiën in omloop	„ 1.169.332,39	
Rek.-Cour. } Het Rijk f		
saldo's: } Anderen „	31.114.553,18	
		31.114.553,18
Diverse rekeningen	„	12.637.745,44
		f 1.040.339.092,09

NED. BANK 18 December 1922 (vervolg).

Beschikbaar metaalsaldo	f 390.094.924,15
Op de basis van 2/8 metaaldekking	„ 190.021.891,04
Minder bedragen bankbiljetten in omloop dan waartoe de Bank gerechtigd is	„ 1.950.474.620,—
Verschillen m. d. vorig. weekst.:	Meer Minder
Disconto's	7.658.537,26
Buitenlandsche wissels	44.887,—
Beleeningen	4.814.052,93,—
Goud	100,—
Zilver	223.494,40
Bankbiljetten	6.721.595,—
Part. Rek.-Crt. saldo's	2.125.218,16

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opelschbare schulden
18 Dec. 1922	581.790	9.074	968.081	32.284
11 „ 1922	581.789	8.851	974.803	30.476
4 „ 1922	581.789	8.663	988.610	28.063
27 Nov. 1922	581.789	7.563	964.195	26.558
20 „ 1922	581.789	8.935	975.999	43.075
19 Dec. 1921	605.969	8.366	1.014.343	31.799
20 Dec. 1920	636.141	20.952	1.070.488	79.992
25 Juli 1914	162.114	8.228	310.437	6.198

Data	Totaal bedrag disconto's	Hieraan Schatkist-promessen rechtstreeks	Beleeningen	Beschikbaar metaalsaldo	Dekking-percentage
18 Dec. 1922	196.781	36.000	121.257	390.095	59
11 „ 1922	204.439	40.000	116.443	388.889	59
4 „ 1922	200.207	38.000	130.009	386.422	58
27 Nov. 1922	194.624	44.000	113.242	390.506	59
20 „ 1922	221.772	70.000	112.580	386.214	58
19 Dec. 1921	269.682	88.700	126.622	404.366	59
20 Dec. 1920	187.622	46.000	253.388	426.202	57
25 Juli 1914	67.947	14.300	61.686	43.521 ¹⁾	54

¹⁾ Op de basis van 2/8 metaaldekking.

Uit de bekendmaking van den Minister van Financiën blijkt, dat uitstonden op:

	11 Dec. 1922	18 Dec. 1922
Aan schatkistpromessen..	f 467.020.000,—	f 466.520.000,—
waarv. direct bij Ned. Bk.	„ 40.000.000,—	„ 36.000.000,—
Aan schatkistbiljetten ..	„ 207.734.000,—	„ 207.182.000,—
Aan zilverbons	„ 31.411.542,—	„ 32.101.995,—
Onder de vlottende schuld is begrepen:		
Voorsch. aan de Koloniën	„ 326.901.000,—	„ 323.750.000,—
Voorschot aan Gemeenten	31 October	30 November
voor door Rijk voor hen te heffen Ink. belasting	„ 93.799.513,—	„ 92.127.290,—
Tegood v. d. Postch. & G. dst	11 Dec. „ 71.325.432,—	18 Dec. „ 85.667.837,—

JAVASCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens. De samengetrokken cijfers der laatste weken zijn telegrafisch ontvangen.

Data	Goud	Zilver	Bankbiljetten	Andere opelschbare schulden	Beschikb. metaalsaldo	
9 Dec. 1922	212.250	267.500	112.500	136.250		
2 „ 1922	210.250	263.500	143.500	128.850		
25 Nov. 1922	210.500	263.000	125.500	132.800		
11 Nov. 1922	155.477	55.803	269.962	123.004	133.382	
4 „ 1922	156.587	55.699	264.964	126.868	134.634	
28 Oct. 1922	155.083	55.447	264.109	124.929	133.431	
10 Dec. 1921	152.978	27.551	289.558	93.595	104.412	
11 Dec. 1920	218.422	9.345	374.792	146.256	123.717	
25 Juli 1914	22.057	31.907	110.172	12.634	4.842 ²⁾	
Data	Disconto's	Wissels, buiten N.-Ind. betaalbaar	Beleeningen	Voorschotten aan het Gov.nem.	Diverse rekeningen ¹⁾	Dekking-percentage
9 Dec. 1922		179.900		25.500 ³⁾	***	56
2 „ 1922		204.500		28.800	***	52
25 Nov. 1922		184.000		6.200	***	54
11 Nov. 1922	36.660	23.734	114.632	—	32.226	54
4 „ 1922	36.695	24.761	112.577	—	30.485	54
28 Oct. 1922	36.584	26.017	111.960	—	29.008	54
10 Dec. 1921	35.236	14.631	120.141	32.919	13.446	47
11 Dec. 1920	30.647	20.116	128.445	73.270	53.768	44
25 Juli 1914	7.259	6.395	47.934	6.446	2.228	44

¹⁾ Sluitpost activa. ²⁾ Basis 2/8 metaaldekking. ³⁾ Creditsaldo.

CURAÇAOSCHE BANK.

Voornaamste posten in duizenden guldens.

Data	Metaal	Circulatie	Disconio's	Voor-schotten aan de kolonie	Diverse reke-ningen ¹⁾	Diverse reke-ningen ²⁾
1 November, 1922	666	1.243	78	353	702	163
1 October 1922	672	1.183	79	307	921	402
1 September 1922	673	1.204	80	279	842	356
1 Augustus 1922	671	1.201	78	331	964	465
1 Juli 1922	682	1.221	92	341	780	309
1 Juni 1922	684	1.223	88	344	670	181
1 Mei 1922	709	1.143	83	282	666	200
1 April 1922	706	1.157	78	335	604	173
1 Maart 1922	759	1.127	79	272	552	142
1 Februari 1922	749	1.121	79	312	725	288
1 Januari 1922	749	1.139	84	334	670	287

¹⁾ Sluitpost der activa. ²⁾ Sluitpost der passiva.

BUITENLANDSCHE BANKSTATEN.

BANK VAN ENGELAND.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Currency Notes, in duizenden pond sterling.

Data	Metaal	Circulatie	Currency Notes.		
			Bedrag	Goudd.	Gov. Sec.
13 Dec. 1922	124.446	123.161	292.468	27.000	249.602
6 " 1922	127.447	123.064	290.578	27.000	247.759
29 Nov. 1922	127.440	122.885	287.911	27.000	244.857
22 " 1922	127.445	121.407	287.209	27.000	244.128
15 " 1922	127.441	121.902	287.843	27.000	244.755
8 " 1922	127.438	122.519	288.847	27.000	245.732
14 Dec. 1921	128.437	124.734	318.329	28.500	281.545
15 Dec. 1920	126.812	131.236	359.176	28.500	328.153
22 Juli 1914	40.164	29.317	—	—	—

Data	Gov. Sec.	Other Sec.	Public Depos.	Other Depos.	Reserve	Dek-kings-perc. ¹⁾
6 " '22	66.892	65.831	11.142	126.554	22.833	16,58
29 Nov. '22	48.305	67.935	17.029	104.435	23.006	18,94
22 " '22	49.865	66.841	16.040	107.375	24.488	19,84
15 " '22	49.968	66.143	12.855	109.506	23.989	19,60
8 " '22	49.091	67.883	16.192	106.425	23.368	19,05
14 Dec. '21	69.800	80.683	13.858	140.869	22.153	14,32
15 Dec. '20	77.123	72.207	19.401	126.070	14.025	9,64
22 Juli '14	11.005	33.633	13.735	42.185	29.297	52 ³ / ₈

¹⁾ Verhouding tusschen Reserve en Deposita.

DUITSCHER RIJKSBANK.

Voornaamste posten, onder bijvoeging der Darlehens-kassenscheine, in miljoenen Mark.

Data	Metaal	Daarvan Goud	Kassen-scheine	Circulatie	Dek-kings-perc. ¹⁾
7 Dec. '22	1.070	1.005	139.298	846.894	17
30 Nov. '22	1.070	1.005	77.787	754.086	14
23 " '22	1.072	1.005	81.227	643.750	13
15 " '22	1.067	1.005	51.113	582.105	9
7 " '22	1.072	1.005	49.123	517.036	10
31 Oct. '22	1.068	1.005	41.026	469.457	9
7 Dec. '21	1.006	994	3.522	102.790	4
7 Dec. '20	1.098	1.092	20.525	64.685	33
23 Juli '14	1.691	1.357	65	1.891	93

¹⁾ Dekking der circulatie door metaal en Kassenscheine.

Data	Wissels			Rek. Crt.	Darlehens-kassenscheine
	Totaal	Handels-wissels	Schatkist-papier		
7 Dec. '22	1.007.886	281.200	726.686	257.329	153.200
30 Nov. '22	919.171	246.948	672.222	240.969	91.700
23 " '22	801.471	208.736	592.735	201.379	95.200
15 " '22	753.823	174.884	578.939	212.209	65.000
7 " '22	637.373	125.877	511.495	150.649	55.000
31 Oct. '22	578.357	101.155	477.201	140.779	55.100
7 Dec. '21	109.804	1.466	108.338	17.326	11.158
7 Dec. '20	49.979	—	—	11.561	32.879
23 Juli '14	751	751	—	944	—

BANK VAN FRANKRIJK.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Goud	Waarvan in het Buitenland	Zilver	Te goed in het Buitenland	Buit.gew. voorsch. ald. Staat
14 Dec. '22	5.534.531	1.864.367	288.837	***	22.900.000
7 " '22	5.535.405	1.897.967	288.642	573.810	23.200.000
30 Nov. '22	5.533.921	1.897.967	288.539	573.969	22.900.000
23 " '22	5.533.764	1.897.967	288.521	571.586	22.600.000
15 Dec. '21	5.524.122	1.948.367	279.448	608.015	24.500.000
16 Dec. '20	5.499.045	1.948.367	264.468	592.438	26.600.000
23 Juli '14	4.104.390	—	639.620	—	—

Data als boven.	Wissels	Uitge-stelde Wissels	Beleen-ning	Bankbil-jetten	Rek. Crt. Parti-culieren	Rek. Crt. Staat
	2.267.599	28.998	2.165.191	36.070.029	2.124.288	17.355
2.264.728	29.248	2.204.494	36.383.961	2.118.627	28.533	
2.818.868	30.207	2.145.784	36.114.050	2.116.042	68.142	
2.483.615	30.545	2.260.000	35.789.281	2.222.131	62.336	
2.347.515	61.201	2.206.364	36.407.132	2.446.282	42.348	
3.255.933	415.819	2.196.063	37.509.197	3.542.463	110.075	
1.541.980	—	769.400	5.911.910	942.570	400.590	

BANQUE NATIONALE DE BELGIQUE.

Voornaamste posten in duizenden francs.

Data	Metaal incl. buitenl. sald	Beleen. van buitenl. vorder.	Beleen. van prom. d. provinc.	Binn. wissels en beleen.	Circulatie	Rek. Crt. partic.
14 Dec. '22	340.691	84.653	480.000	713.474	6.660.245	230.380
7 " '22	338.620	84.653	480.000	738.497	6.661.322	211.137
30 Nov. '22	337.816	84.653	480.000	791.566	6.704.738	257.249
23 " '22	338.560	84.653	480.000	840.758	6.593.901	298.159
15 Dec. '21	326.001	84.653	480.000	505.539	6.256.913	328.523
16 Dec. '20	323.790	84.653	480.000	738.623	6.005.529	1.008.768

VEREENIGDE STATEN VAN NOORD-AMERIKA.

FEDERAL RESERVE BANKS.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Goudvoorraad			Zilver etc.	F.R. Notes in circula-tie
	Totaal bedrag	Dekking F. R. Notes	In het buitenl.		
29 Nov. '22	3.072.858	2.124.680	—	129.952	2.329.814
22 " '22	3.088.325	2.146.713	—	130.358	2.299.391
15 " '22	3.073.848	2.145.504	—	130.912	2.321.219
8 " '22	3.080.755	2.165.119	—	130.527	2.340.074
30 Nov. '21	2.849.397	1.895.244	—	139.745	2.366.006
3 Dec. '20	2.023.916	1.359.862	70.210	171.364	3.325.629

Data	Wissels	Totaal Deposito's	Gestort Kapitaal	Goud-Dek-kings-perc. ¹⁾	Algem. Dek-kings-perc. ²⁾
29 Nov. '22	909.322	1.860.223	107.207	73,3	76,4
22 " '22	871.596	1.894.988	106.495	73,6	76,7
15 " '22	913.699	1.939.510	106.448	72,1	75,2
8 " '22	899.068	1.862.688	106.355	73,3	76,4
30 Nov. '21	1.255.255	1.742.830	103.104	69,4	72,7
3 Dec. '20	3.019.856	2.401.781	99.140	39,2	42,6

¹⁾ Verhouding totalen goudvoorraad tegenover opelschbare schulden: F. R. Notes en netto deposito. ²⁾ Verhouding totalen voorraad muntmateriaal en wettig betaalmiddel tegenover idem.

PARTICULIERE BANKEN AANGESLOTEN BIJ HET FED. RES. STELSEL.

Voornaamste posten in duizenden dollars.

Data	Aantal banken	Totaal uitgezette gelden en beleggingen	Reserve bij de F. R. banks	Totaal deposito's	Waarvan time deposits
22 Nov. '22	784	11.179.994	1.375.572	14.881.977	3.671.559
15 " '22	785	11.233.218	1.391.559	14.967.857	3.651.805
8 " '22	786	11.265.261	1.369.950	14.981.761	3.647.510
1 " '22	786	11.274.786	1.400.091	15.051.881	3.642.103
23 Nov. '21	807	11.308.660	1.267.692	13.363.133	3.009.356
26 Nov. '20	824	16.732.012	1.206.946	13.791.044	2.811.123

Aan het eind van ieder kwartaal wordt een overzicht gegeven van enkele niet wekelijks opgenomen bankstaten.

EFFECTENBEURZEN.

Amsterdam, 18 December 1922.

De stilte, die gewoonlijk in de laatste dagen van December op de internationale beurzen heerscht, is reeds gedurende de afgelopen week in den beurshandel naar voren gekomen. Deze houding was nog meer opvallend, daar op politiek gebied toch wel gebeurtenissen hebben plaats gevonden, die onder andere omstandigheden vermoedelijk niet zouden hebben nagelaten een sterken invloed op den omvang van den handel en op het koerspeil uit te oefenen. In de eerste plaats waren de berichten uit Lausanne, hoewel summier, van dien aard, dat telkens een afbreken van de conferentie-mocht worden gevreesd, met de daaraan verbonden onberekenbare gevolgen. Ten slotte is men klaarblijkelijk tot een voorloopig resultaat gekomen, doch ook dit heeft de beurscentra niet merkbaar geaffecteerd. Doch bovenal was aller aandacht gevestigd op de besprekingen te Londen, waar omtrent de Duitsche schadeloosstelling werd onderhandeld. Eindelijk is deze conferentie uit elkaar gegaan zonder definitief resultaat, waardoor wel voorloopig de bezetting van een grooter deel van Duitschland door Fransche troepen is opgeschort, doch als gevolg waarvan men tevens de toekomst met nog grootere onzekerheid is gaan beschouwen. Alleen echter op de Duitsche beurzen heeft deze Londensche samenkomst invloed uitgeoefend. Te Berlijn vat men in beurskringen het uiteengaan zonder definitief resultaat z66 op, dat men niet meer gelooft aan een Fransche bezetting van Roergebied of Rijnland, omdat hiertegen klaarblijkelijk te groote oppositie bestaat van de zijde der overige Entente-leden. De toekomst zal leeren, of men zich in dit opzicht niet te ver in zijn optimisme laat medeslepen. Hoe het zij, de deviezen-markt heeft die opvatting weerspiegeld in een vrij heftige daling van buitenlandsche betalingsmiddelen. Hierbij kwamen nog enkele andere factoren van politieke en van technische aard. Tot de eerste rubriek behoorde de overweging, dat de Vereenigde Staten, blijkens herhaalde uitlatingen van toonaangevende zijden, gedurende de laatste tijden meer en meer belang gaan stellen in de Europeesche politiek; reeds verluidde, dat de Unie bereid zou zijn Duitschland een leening toe te staan. Inmiddels zijn de eerste berichten omtrent een dergelijke leening, zooda niet tegengesproken, dan toch van al te groot optimisme ontdaan. De technische reden was in hoofdzaak te vinden in het bericht, dat vele Duitsche dollar-saldi, die tot nu toe in de Unie geblokkeerd zijn geweest, binnen afzienbaren tijd vrij ter beschikking van de eigenaars gesteld zullen worden; ook hier blijft af te wachten, of men zich van den omvang dezer saldi geen al te mooie voorstellingen maakt. Bovendien zal de algemeen politiek-economische toestand ten tijde van het vrijkomen der dollar-saldi er veel toe bijdragen, of er werkelijk effect mee kan worden bereikt.

Hoe het zij, de algemeene opinie ter beurze van Berlijn was gunstiger voor het eigen betaalmiddel gestemd en in verband daarmede kwamen aanmerkelijke reacties op de fondsenmarkt voor. De stroeve geldmarkt werkte hiertoe ook mede. Waar voor een gewoon effectencrediet een rentevergoeding van ten minste 30 pCt. wordt verlangd en 9 pCt. obligaties (o.a. van de stad Darmstadt) tegen een emissiekoers van 99 pCt. worden uitgegeven, behoeft het geen verwondering te wekken, dat bij een eenigszins dalende tendens de hooge geldkoersen een zeer drukkenden invloed uitoefenen. Over het algemeen echter bestond in leidende kringen een opgewekte stemming, omdat de iets betere houding van de markt het gevaar voor duurte-oproeren gedurende den winter minder groot doet schijnen.

Het is niet gemakkelijk iets karakteristieks van de overige Europeesche beurzen te vermelden. De algemeen-politieke toestand heeft noch te Londen, noch te Parijs veel tot de stemming bijgedragen. Te Parijs was het voornamelijk de stijgende waarde van den Franschen franc, die de aandacht heeft getrokken en die in de eerste plaats de koersen van beleggingswaarden heeft gestimuleerd. Daartegenover waren aandelen en z.g. „valuta“-waarden uit den aard der zaak gedrukt.

Te Londen is de beurs buitengewoon stil geweest. De omzettingen waren kleiner dan sinds zeer langen tijd is voorgekomen en de koersvariatiën waren in verband hiermede onbetekenend. Een uitzondering hebben petroleumwaarden gevormd, die sterk gedrukt waren in verband met het aanbod van aandelen Royal Dutch vanuit Amsterdam en New York.

Te New York is de markt vast van toon geweest, doch de ontwikkeling was niet regelmatig. Zij volgde de lijn, die in een vorig overzicht hier ter plaatse reeds is aangegeven: spoorwegwaarden bleven veronachtzaamd of aangeboden, industriele aandelen daarentegen konden zich handhaven en verbeteren.

Te onzent heeft de Staatsfondsenmarkt in den aanvang der berichtperiode een lusteloos verloop gehad voor de binnenlandsche soorten in verband met de mededeeling van den Minister van Financiën, dat binnenkort machtiging zal worden gevraagd tot uitgifte van een Staatsleening tot een bedrag van ten hoogste 350 miljoen gulden. Omtrent rentevoet, koers van uitgifte en aflossingsvoorwaarden is nog niets bekend; vermoedelijk echter zal niet het geheele bedrag ineens tot uitgifte komen, doch zal de inschrijving in gedeelten worden opgesteld, in verhouding tot de behoefte en de gesteldheid van de geldmarkt. De afdeling voor staatsfondsen heeft zich vrij spoedig van den druk hersteld, toen bleek, dat met deze voorgenomen uitgifte vermoedelijk het tijdperk van de zeer omvangrijke staatsleeningen tot het verleden zal behooren en toen voorts uit de motiveering van den betrokken Minister naar voren kwam, dat vrijwel onze geheele vlottende schuld zal worden geconsolideerd.

Voor *buitenlandsche staatsfondsen* bestond in het geheel geen belangstelling.

		11 Dec.	15 Dec.	18 Dec.	Rijzing of daling.
6	0/0 Nederland 1922	99 ¹¹ / ₁₆	98 ⁵ / ₁₆	98 ⁵ / ₈	- 1 ¹ / ₁₆
5 ¹ / ₂	0/0 „ 1918	89 ¹¹ / ₁₆	88 ⁹ / ₁₆	88 ¹ / ₂	- 2 ¹ / ₁₆
4 ¹ / ₂	0/0 „ 1916	87 ¹³ / ₁₆	88 ¹ / ₂	88 ¹ / ₁₆	+ 1/4
4	0/0 „ 1916	81 ¹ / ₂	81 ⁷ / ₈	81 ³ / ₁₆	- 7/16
3 ¹ / ₂	0/0 „	72 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	72 ¹ / ₂	
3	0/0 „	62 ¹ / ₂	62 ³ / ₁₆	62	- 1/4
2 ¹ / ₂	0/0 Cert. N. W. S.	52 ³ / ₈	52 ¹ / ₂	52 ⁷ / ₈	+ 1/2
7	0/0 Oost-Indië 1921	101 ¹ / ₂	100 ⁷ / ₈	101	- 1/4
6	0/0 „ 1919	96 ¹ / ₈	95 ³ / ₈	95 ¹³ / ₁₆	+ 3/16
5	0/0 „ 1915	93 ¹ / ₈	93 ¹ / ₈	93 ¹ / ₈	+ 1/8
4	0/0 Oostn. Kronenrente ..	1 ³ / ₈	—	1	+ 3/8
5	0/0 Rusland 1906	4 ¹ / ₂	5 ¹ / ₁₆	—	+ 9/16
4	0/0 Rusl. bij Hope & Co. ..	4 ¹ / ₂	—	3 ¹ / ₂	- 1
4	0/0 Japan 1899	68 ⁷ / ₈	67	67 ³ / ₈	- 1 ¹ / ₂
5	0/0 Brazilië 1895	48 ³ / ₄	49 ¹ / ₄	49 ³ / ₈	+ 7/8
8	0/0 San Paulo 1921	91 ⁷ / ₈	92 ¹ / ₈	92 ³ / ₁₆	+ 5/16
6	0/0 Amsterdam 1920	100 ³ / ₈	—	100 ¹ / ₂	+ 1/8
7	0/0 Rotterdam 1920	102 ³ / ₈	102	102 ¹ / ₂	- 1/8

Op de *aandeelenmarkt* was het vooral de declaratie van het interim-dividend van slechts 10 pCt. op aandelen Koninklijke Petroleum Maatschappij, die de aandacht heeft getrokken en die de geheele markt in ongunstigen zin heeft beïnvloed. Deze aankondiging heeft buitengewoon groote teleurstelling gewekt, voornamelijk wel omdat de directie der maatschappij vroeger heeft verklaard, dat zij als regel steeds 15 pCt. als interim-dividend zou beschikbaar stellen, zonder dat dit nochtans zou prejudicieeren op de vaststelling van het slot-dividend. Dat de uitkeering thans in contanten zal plaats hebben (in plaats van, zooda de directie gemachtigd is te doen, in aandelen) heeft slechts weinig aan de teleurgestelde beursstemming veranderd. Zooda steeds in dergelijke gevallen zoekt men verklaringen voor de lage uitkeering niet in, maar los van de mededeelingen der directie dienaangaande. Deze toch heeft verklaard, dat onzekerheid ten aanzien van de Indische belastingen haar noopten tot het geringer dividend; ter beurt daarentegen zoekt men de reden in geringer productievermogen van de Mexicaansche bronnen en in de noodzakelijkheid om groote bedragen te besteden aan het opsporen van nieuwe velden. Ten slotte echter is het vertrouwen in de gestie van het bestuur weder teruggekeerd. De aandelen konden zich dientengevolge nog eenigermate herstellen en verlaten de beursweek, hoewel aanmerkelijk in reactie, boven het laagst bereikte koerspeil.

In aansluiting aan de houding van het hoofdfonds der *petroleumafdeling* was ook de overige aandelenmarkt minder gunstig gedisponeerd. Een uitzondering moet hier worden gemaakt voor verschillende aandelen in binnenlandsche industriele ondernemingen, die, mede in verband met den hooger marktkoers (en dus met de iets geringer concurrentie-mogelijkheid van Duitsche fabrieken) gezocht waren. Vooral aandelen Jurgens traden hierbij op den voorgrond; alle soorten aandelen van dit concern verlaten de week op het hoogste niveau.

Rubberwaarden bleven eenigszins aangeboden; eensdeels in verband met de stabiele houding van den prijs van het ruwe product, waardoor houders tot realisatie van winst op hun stukken werden uitgelokt, anderdeels als gevolg van de algemeene markt-stemming.

Ook *tabakswaarden* waren veel rustiger van toon, doch hier konden de koersen zich veel beter handhaven. Men is ter beurze algemeen van opinie, dat de nieuwe oogst veel belangstelling van Amerikaansche zijde zal ondervinden en heeft zelfs reeds taxaties gemaakt in verband met het feit, dat in Amerika gekweekte tabak, die verre beneden

het peil van Sumatra-tabak staat, tot hooge prijzen wordt gezocht.

Suikeraandeelen bleven kalm; in deze markt bestaat bijna geen aanbod en waar de vraag uit den aard der zaak ook gering is, kunnen de koersen der betrokken fondsen zich in een groote stabiliteit verheugen.

	11 Dec.	15 Dec.	18 Dec.	Rijzing of daling.
Amsterdamsche Bank	116¾	118½	119	+ 2¼
Incaso Bank	91	90½	90¾	- ¼
Koloniale Bank	133¾	131¾	132½	- 1¼
Ned. Handel-Mij. cert.v.aand.	133¾	132¾	133	- ½
Rotterd. Bankvereniging...	91¼	91	—	- ¼
Amst. Superfosfaatfabriek..	30	—	—	—
Van Berkel's Patent	33⅞	33¾	34½	+ 1⅞
Gouda Kaarsen	83	80	83½	+ ½
Holl. Draad- en Kabelfabriek	70	70⅞	70⅞	+ ⅞
Jurgens' Ver. Fabr. gew.aand.	47⅞	45⅞	49¾	+ 2⅞
" " pr. aand.	65	64	68½	+ 3½
Leerdam Glasfabrieken	39½	—	35½	- 4
Philips' Gloeilampenfabriek	247¾	247	247	- ¼
Vereenigde Blikfabrieken...	94⅞	—	—	—
Vereen.Chemische Fabrieken	25	28	—	+ 3
Compania Mercantil Argent.	32⅞	31⅞	30⅞	- 2½
Cultuur-Mij. d. Vorstenland.	159⅞	155¾	157	- 2⅞
Handelsver. Amsterdam.....	374½	365½	370⅞	- 3⅞
Handelsverg. Reis & Co.....	23½	—	21¼	- 2¼
Int. Crediet- en Handelsverg.				
Rotterdam	164	—	—	—
Linde Teves & Stokvis	70⅞	—	71	+ ⅞
Tels & Co's Handel-Mij.....	5½	—	5½	—
Redjang Lebong Mijnb.-Mij.	102	101	103½	+ 1½
Gecons. Holl. Petroleum-Mij.	130⅞	127⅞	128½	- 1⅞
Kon. Petroleum-Mij.	403¾	387	390¾	- 13½
Orion Petroleum-Mij.....				
Afgest. Aand.	38½	37⅞	37¾	- ¼
Steaua Romana Petroleum				
Mij. ... Afgest. Aand.	28	—	—	—
Amsterdam-Rubber-Mij.....	115⅞	114⅞	116⅞	+ ½
Nederl.-Rubber-Mij.	65	64½	64	- 1
Oost-Java-Rubber-Mij.	178	170	171	- 7
Deli-Batavia Tabak Mij. ...	273½	267½	272	- 1½
Deli-Maatschappij	237½	232	236¼	- 1¼
Senembah-Maatschappij ...	321	316½	320	- 1

Voor de *scheepvaartmarkt* daarentegen was de belangstelling weder iets grooter, zoodat de koersen der aandelen zich konden herstellen. Vooral voor de wilde vaart bestond eenige belangstelling, welke echter nog niet buiten vrij eng getrokken grenzen uitging.

	11 Dec.	15 Dec.	18 Dec.	Rijzing of daling.
Holland-Amerika-Lijn	118	114½	118	—
" " „gem.eig.	102¾	100¾	101¼	- 1½
Hollandsche Stoomboot-Mij.	28½	28½	29	+ ½
Java-China-Japan-Lijn	71	—	—	—
Kon. Hollandsche Lloyd ...	16¾	16⅞	17⅞	+ ⅞
Kon. Ned. Stoomb.-Mij.....	65¾	65¼	66	+ ¼
Konink.Paketaart-Mij. ...	87¾	89	—	+ 1¼
Maatschappij Zeevaart	58	57	—	- 1
Nederl. Scheepvaart-Unie...	92¾	92	93¾	+ 1
Nievelt Goudriaan	105	104	105	—
Rotterdamsche Lloyd.....	120¾	118½	121	+ ¼
Stoomv.-Mij. „Nederland” ...	128	128½	129⅞	+ 1⅞
" " „Noordzee” ...	35	—	34⅞	- ⅞

De *Amerikaansche markt* was kalm en over het algemeen vast, ondanks de daling van den dollarkoers. De fluctuatie van dit devies, evenals trouwens de beweging van den Sterlingkoers heeft tot heel wat beschouwingen ter beurze aanleiding gegeven. Algemeen was men het wel hierover eens, dat de eenigen tijd geleden zoo sterk uitgesproken en algemeen heerschende vrees voor een daling van de waarde van onzen Hollandschen gulden sterk overdreven is geweest. Het is moeilijk te zeggen, waaraan de vrij plotselinge daling van den dollar toe te schrijven is. Vermoedelijk echter zijn, behalve wellicht bepaalde operaties van internationaal-technischen aard, factoren naar voren gekomen, die tot nu toe min of meer veronachtzaamd zijn geweest. Zoo mag b.v. niet uit het oog worden verloren, dat de passieve Nederlandsche handelsbalans ten aanzien van de Vereenigde Staten voor een deel wordt goedge maakt door den uitvoer van diamant, die niet in de statistiek is opgenomen. Vervolgens zijn zeer groote gedeelten van de leeningen, in de Unie geplaatst, weder naar ons land teruggekomen (hiertoe behooren o.a. 6 pCt. Nederlandsch-Indië en 6 pCt. Holland-Amerika-Lijn en Jurgens) waardoor remises naar New York in minder mate noodig zijn. Bo-

vendien is er nog een factor van algemeen aard, nl. de prijsstijging in de Vereenigde Staten, die de waarde van het goud ten opzichte van de goederen doet dalen.

	11 Dec.	15 Dec.	18 Dec.	Rijzing of daling.
Americ. Smelting & Refining	55	55⅞	57⅞	+ 2⅞
Anaconda Copper	98	98⅞	100⅞	+ 2⅞
Studebaker Corp.	134¾	135	135	+ ½
Un. States Steel Corp.	106⅞	107	109	+ 2⅞
Atchison Topeka.....	104⅞	103¾	103	- 1⅞
Erie	11⅞	11	11⅞	- ¼
Southern Pacific.....	90⅞	90⅞	91¾	+ ¾
Union Pacific	143½	142⅞	142	- 1½
Int. Merc. Marine orig. gew.	13	12¾	12⅞	- ½
" " " " pref.	52	49	50½	- 1½

De *geldmarkt* was kalm, doch vast; prolongatie 4 pCt.

GOEDERENHANDEL.

GRANEN.

Tarwe. Wanneer de „New York World” naar aanleiding van de mogelijkheid van hulp aan Europa meent, dat er in Amerika ontevredenheid moet groeien, tenzij het landbouwsurplus in het buitenland een markt vindt, dan heeft het blad blijkbaar niet eerst de statistiek bestudeerd voor het die woorden neerschreef, evenmin als de prijzen, want de exportcijfers van alle graansoorten zoowel als van katoen zijn van dien aard, dat men niet bepaald den indruk krijgt, dat Amerika met zijn landbouwproducten blijft zitten. En zooals de in dit blad gepubliceerde prijzen van granen en katoen eveneens overtuigend aangeven, het prijsniveau is aanmerkelijk hooger dan een jaar geleden. Het minst is dit het geval met tarwe, hetgeen in hoofdzaak het gevolg is van het groote surplus van Canada; maar dat een prijs van 99¼ op 14 September kan oploopen tot 1,27½ op 18 December, geeft toch wel voldoende aan, dat de Vereenigde Staten over gebrek aan vraag van Europa niet te klagen hebben. Berichten over hulp van de Amerikaanse regeering aan de boeren om de oogst te financieren treffen ook eenigszins zonderling als men ziet, dat de prijs voor dadelijk leverbare tarwe (December Chicago) het tegendeel van gedrukt is. Is het dan de bedoeling, dat de boeren er met hulp van het Gouvernement toe gebracht worden hun voorraden vast te houden. Zullen zij daardoor betere prijzen bekomen?

Deze week waren de wereld-verscheping en voornaamlijk die van Noord-Amerika aanmerkelijk kleiner; maar aangezien weer veel nieuwe zaken tot stand kwamen, kan men weer spoedig toename verwachten. Ongetwijfeld hebben de zich in verschillende Continentale landen opgehoopte voorraden ertoe bijgedragen de verscheping te doen afnemen, daar de overvoerde markten uit den aard der zaak tijdelijk weinig tarwe tot zich trekken. Het Vereenigd Koninkrijk behoort niet tot de „overstocked” markten en zal dus geregeld moeten voortgaan flinke hoeveelheden te blijven importeeren. Ook Duitschland, dat eerst sedert kort wederom tarwe op ruime schaal koopt, zal daarmee wel voortgaan, terwijl nieuwe charters voor Italië aanwijzen, dat ook daar de vraag zal aanhouden.

De oogstberichten waren zoowel van het Noordelijk als van het Zuidelijk Halfrond in hoofdzaak gunstig. Van schade door regen kan men in Argentinië nauwelijks spreken. Intusschen waren de markten bijna overal vast gestemd. Gedeeltelijk werkte hiertoe mee de vaste stemming voor het pond sterling. In de meeste markten ontbreekt evenwel voldoende vertrouwen om op eenige schaal voor latere levering in te kopen. De meeste zaken vinden dan ook voor spoedige afloading plaats.

Maïs. De verscheping van Noord-Amerika vielen nog verder af, zoodat La Plata in vele landen bijna uitsluitend in de behoefte moest voorzien. Daardoor komt het, dat ten slotte de zeer groote verscheping der laatste weken van La Plata niet meer druk hebben uitgeoefend. In het begin der vorige week leek het aanbod te groot en de prijzen gingen bergaf, maar al spoedig trad er een betere stemming in en in navolging ook van de vaste stemming te Chicago verbeterden de prijzen belangrijk. Verschillende ladingen werden verkocht tot oplopende prijzen en het feit, dat afloaders niet grif aanboden vestigde den indruk, dat de voorraden in Argentinië sterk beginnen te verminderen. Terwijl in dezen tijd van het jaar Noord-Amerika gewoonlijk sterk met den nieuwen oogst aan de markt is, is daarvan dit jaar al heel weinig te merken.

Gerst en haver waren weinig gevraagd, de prijzen bleven ongeveer op het vorig niveau; in Amerika waren zij niet onbelangrijk hooger.

Noteeringen.

Data	Chicago			Buenos Ayres		
	Tarwe Dec.	Mats Dec.	Haver Dec.	Tarwe Dec.	Mats Dec.	Lijnzaad Dec.
16 Dec. '22	124	74¼	45½	11,90	7,85	20,40
9 „ '22	122¾	72¾	45¼	11,50	7,65	18,80
16 Dec. '21	107¾	46¼	32½	11,95	7,55	17,25
16 Dec. '20	175	67	45	17,65 ¹⁾	9,05 ¹⁾	17,40 ¹⁾
16 Dec. '19	246	144¾	81¼	13,70 ¹⁾	6,65 ¹⁾	23,80 ¹⁾
20 Juli '14	82	56¾	36¼	9,40	5,38	13,70

¹⁾ per Februari.

Locoprijzen te Rotterdam/Amsterdam.

Soorten	18 Dec. 1922	11 Dec. 1922	19 Dec. 1921
Tarwe*	13,40	13,50	13,25
Rogge (No. 2 Western) ¹⁾	11,80	11,75	11,75
Mais (La Plata)	193,—	185,—	178,—
Gerst (48 lb. malting) .. ²⁾	190,—	194,—	207,—
Haver (38 lb. white cl.) .. ³⁾	10,70	10,70	12,—
Lijnkoeken (Noord-Ameri- ka van La Plata zaad) ¹⁾	13,75	13,50	16,50
Lijnzaad (La Plata)	440,—	425,—	375,—

¹⁾ p. 100 K.G. ²⁾ p. 2000 K.G. ³⁾ per 1960 K.G.

^{*)} Nr. 2 Hard/Red Winter Wheat.

AANVOEREN in tons van 1000 K.G.

Artikelen.	Rotterdam			Amsterdam			Totaal	
	10/16 Dec. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	10/16 Dec. 1922	Sedert 1 Jan. 1922	Overeenk. tijdvak 1921	1922	1921
Tarwe	18.901	1.081.890	1.440.326	—	34.509	46.482	1.116.399	1.486.808
Rogge	7.047	339.799	142.996	—	—	1.831	339.799	144.827
Boekweit	1.137	13.157	9.558	—	—	576	13.177	10.134
Mais	24.564	931.652	975.808	—	95.818	107.603	1.027.470	1.083.411
Gerst	5.329	149.715	241.288	—	8.871	9.010	158.586	250.298
Haver	2.732	109.363	71.346	—	292	4.285	109.655	75.631
Lijnzaad	1.571	170.958	146.628	—	76.838	115.671	247.796	262.299
Lijnkoek	3.769	124.260	112.551	—	1.547	31.558	125.807	144.109
Tarwemeel	5.216	68.345	53.637	—	7.540	4.955	75.885	58.592
Andere meelsoorten	—	9.710	37.646	—	2.665	2.047	12.375	39.693

Lijnzaad is onderhevig geweest aan zeer sterke fluctuaties, doch vooral in het begin was de markt zeer vast. Engeland toonde plotseling groote belangstelling, terwijl ook Amerika orders zond. De verschepingen waren zeer klein, en daar er al sprake was van verscheping van zaad van den nieuwen oogst, vielen ze geducht tegen. Ook Indië verschepte slechts weinig, zoodat er voorloopig nog geen groote hoeveelheden in Europa verwacht worden. Later werd de stemming voor lijnzaad weer aanzienlijk flauwer.

Markten in Nederland. Onze molenaars blijven een afwachtende houding aannemen en dientengevolge kon een gedeelte der hier aankomende partijen tarwe geen koopers vinden, zoodat die moesten worden opgeslagen. De kleinere afladingen van Mixed mais naar Rotterdam deden hun invloed gelden en mede in verband met de vaste stemming in Chicago bleven de prijzen hier oploopen. Ook voor La Platamais werden hoogere prijzen besteed.

Gerst en haver prijshoudend, maar met weinig zaken.

Lijnzaad zeer vast, maar met in verhouding geringen omzet.

SUIKER.

De verschillende suikermarkten kenmerkten zich deze week door eene kalme, doch prijshoudende stemming.

In Amerika fluctueerden de noteeringen op de termijnmarkt nogal, doch de Cubaplanters toonden zich reserveerd, zoodat geen groote transacties tot stand kwamen en de prijzen op de termijnmarkt dan ook spoedig weder wat aantrokken. Deze sloten op 3,67 voor Januari; 3,40 voor Maart; 3,52 voor Mei en 3,64 voor Juli.

De Cuba-statistiek luidt als volgt:

	1922	1921	1920
	tons	tons	tons
Weekontvangsten 9 Dec.	4.000	21.762	6.049
Oogst 1922	3.996.387	3.936.040	3.730.077
Weekexport 9 Dec.	25.000	37.067	15.710
Totale export 1 Jan.—9 Dec. 3.837.000	2.430.740	3.622.917	
Totale voorraad op 9 Dec.	29.266	951.610	234.235

Thans zijn 27 fabrieken aan het malen. Ook in Londen kwamen weinig afdoeningen tot stand en volgt hieronder de Board of Tradestatistiek gedurende November.

	November		Januari/November	
	1922	1921	1922	1921
	tons	tons	tons	tons
Import Riet	128.340	39.572	1.332.187	728.045
„ Biet	—	—	—	—
„ Geraffineerd ..	53.567	40.828	486.767	438.878
Totaal	181.907	80.200	1.818.954	1.166.923
Voorraad in Entrepot 297.750	125.000	—	—	—
Voorr. in Raffinaderijen 53.000	29.300	—	—	—
Opbr. der raffinaderijen 70.368	67.152	876.009	724.867	
Tot. binnenl. consumptie 131.902	125.999	1.487.806	1.282.231	
Totale export	2.204	1.246	42.099	9.661

	1921	1921
	tons	tons
Voorraad op 31 October 1922	284.700	204.000
„ „ 30 November 1922	350.750	154.300

Op Java was de markt eveneens stil en werden uit de tweede hand slechts geringe afdoeningen met kleine prijsfluctuaties gemeld. Het totaal der verkoopen door de Vereenigde Javasuiker Producenten uit den nieuwen oogst bedraagt thans ongeveer 14 millioen picols.

De uitvoer van Java gedurende November bedroeg 86.000 tons tegen 163.000 tons verleden jaar, hetgeen het totaal der uitvoeren vanaf Juni brengt op 1.074.000 tons tegen 1.134.000 tons.

De oogst der Philippijnen zal volgens de laatste raming bedragen 264.000 tons tegen eene opbrengst van 291.000 tons verleden jaar.

Hier te lande waren de zaken van weinig beteekenis aangezien de speculatie nog weinig belangstelling toont. De termijnnoteeringen liepen wat terug en sloot de markt kalm op ongeveer f 23 voor December; f 23¼ voor Maart en f 24 voor Mei. De omzet bedroeg deze week ongeveer 1500 tons.

NOTEERINGEN.

Data	Amsterdam per Dec.	Londen			New York 96 p Ct. Centrifugals
		Tates Cubes No. 1	White Java f.o.b. per December/Januari	Amer. Granulated c.t.f. December	
12 Dec. '22	f 23 ³ / ₁₆	Sh. 55/6	Sh. 19/3	Sh. 23/—	\$ cts. 5,75
5 „ '22	„ 23 ³ / ₈	56/—	19/9	23/3	5,75
12 Dec. '21	„ 20 ¹ / ₂	54/—	17/6	18/1 ¹ / ₂	3,86
12 Dec. '20	„ —	84/—	30/—	—	4,63
4 Juli '14	„ 11 ¹³ / ₃₂	18/—	—	—	3,26

KATOEN.

Marktbericht van de Heeren Sir Jacob Behrens & Sons, Manchester, d.d. 6 December 1922.

Prijzen van Amerikaansche katoen zijn deze week nog eenigszins gedaald, hoofdzakelijk door gebrek aan kooporders. Gisteren had er een tijdelijke reactie plaats door het Rapport van de National Ginners Association, die het aantal balen geginde katoen tot 1 December op 9.260.000 balen schatte, waaruit zou blijken, dat er in de periode van 15—30 November slechts 390.000 balen gegind zouden zijn tegen 366.000 balen in dezelfde periode van verleden jaar. Hoewel deze cijfers „bullish” geacht moeten worden, was de verbetering toch slechts van weinig beteekenis en had later zelfs weer een reactie plaats. Niemand schijnt veel voor katoen op de tegenwoordige prijzen te voelen, hoewel de oogst volgens dit Ginnersbericht slechts op 9.640.000 balen wordt getaxeerd. De berichten uit de industrie zijn

eerder slechter dan beter en zelfs in Amerika schijnt de vraag naar manufacturen te verminderen. Het Census Bureaubericht zal a.s. Vrijdag gepubliceerd worden, doch men verwacht niet, dat dit veel zal verschillen met dat van de National Ginners Association. De stemming is dan ook over het algemeen flauw en prijzen hebben een dalende neiging. Egyptische katoen is ook lager en ontvangsten te Alexandrië blijven groot en houden steeds prijsverbetering tegen.

In garens hebben wij weer een slechte week gehad en noch Amerikaansche noch Egyptische Spinners hebben veel kunnen verkoopen. Het voorstel om den korteren werktijd verder in te krimpen tot 24 uur per week werd verworpen. Den verbruikers van Amerikaansche katoen wordt ook nu nog aangeraden voorloopig des Zaterdag en Maandags te stoppen, hetgeen de meeste Spinners van Amerikaansche garens dan ook wel zullen blijven doen. Men voelt er niets voor om thans op voorraad te werken en de productie beperkt zich dan ook tot de vrij geringe vraag. Prijzen zijn over het algemeen te hoog om de belangstelling te wekken van de groote overzeesche markten en er gaat dan ook over het algemeen slechts weinig om.

De doekmarkt is nog niet beter en de positie blijft ook over het algemeen onveranderd. De meeste weverijen hebben gebrek aan orders en zouden gaarne bestellingen ontvangen. Daartegenover hebben de overzeesche markten wel belangstelling voor manufacturen, doch geen vertrouwen, zoodat de meeste biedingen te laag zijn. De zaken, die nog tot stand komen, gaan beneden kostprijzen, maar zelfs de fabrikanten kunnen niet lager verkoopen dan zij thans reeds doen, daar dan het verlies te groot zou worden.

Ten gevolge hiervan zijn noteeringen vast en komen er niet veel zaken tot stand. Wat de overzeesche markten betreft is er een bepaalde verbetering in de vraag van Indië, dat meer belangstelling toont in prints en fancy goederen dan sedert geruimen tijd het geval is geweest. Ook van Calcutta komen aanvragen voor dhooties in en enkele orders zijn ook voor die markten afgesloten. Van China en de meeste andere markten is slechts weinig nieuws te vermelden.

Manchester, d.d. 13 December 1922.

Het laatste bericht van het Landbouw Bureau werd gisteren gepubliceerd en de schatting van den Amerikaanschen katoenoogst van dit jaar bedraagt 9.964.000 balen exclusief linters. Na dit rapport waren er eerst nogal verkooporders aan de markt, maar spoedig werden prijzen vaster en zijn ten slotte opnieuw gestegen. De positie van Amerikaansche katoen is statistisch zeker sterk, maar zaken in Europa en elders zijn te slecht, om vertrouwen in de tegenwoordige prijzen te wekken, vooral nu prijzen weer dertig punten hooger zijn dan een week geleden. Alexandrië zendt goede berichten omtrent den Egyptischen oogst en men schat den oogst op 5.100.000 cantars. Prijzen zijn ook iets hooger in sympathie met Amerikaansche katoen.

De garenmarkt toont, wat Amerikaansche garens betreft, zeer weinig verbetering. Van de binnenlandsche fabrikanten zijn misschien wel wat meer orders geplaatst, doch hoofdzakelijk kleine hoeveelheden tegen slechte prijzen. Voor Holland gaat nog iets om, doch overigens is de vraag van het Continent zeer gering. Ook komen er geen orders van Indië of China binnen, daar biedingen van deze markten veel te laag zijn en het prijsverschil van dien aard is, dat men feitelijk niet van ernstige orders kan spreken. Egyptische garens zijn ook flauwer en met een bod kan men in den regel wel beneden de noteering koopen.

De toestand in de manufacturenmarkt is onveranderd, hoewel de stemming misschien wel wat meer optimistisch is. Er zijn niet veel zaken gedaan, hoewel er meer aanvragen aan de markt komen. De mailberichten uit Indië vermelden ook, dat daar een betere vraag naar manufacturen bestaat en voorraden verminderen, terwijl er ook meer schriftelijke indents en aanvragen binnenkomen. De biedingen zijn echter over het algemeen te laag, zoodat er slechts weinig zaken tot stand komen. De positie in Europa is sedert de jongste samenkomst van de premiers niet beter geworden en de politieke toestand is dan ook zeer weinig bevredigend, zoodat men wel zal moeten afwachten, of deze misschien in het nieuwe jaar zal verbeteren.

6 Dec. 13 Dec. Oost. koersen. 5 Dec. 12 Dec.

Liverpoolnoteeringen. T.T. op Indië 1/3 1/4 1/3 1/4
F.G.F. Sakellaridis 17,50 17,65 T.T. op Hongkong 2/4 3/8 2/4 1/8
G.F. No. 1 Oomra 9,00 9,15 T.T. op Shanghai 3/2 3/1 1/4

Noteering voor Loco-Katoen. (Middling Uplands).

	16 Dec. '22	9 Dec. '22	2 Dec. '22	16 Dec. '21	16 Dec. '20
New York voor Middling ..	25,70 c	25,10 c	25,25 c	18,30 c	16,— c
New Orleans voor Middling	25,50 c	24,75 c	25,25 c	17,— c	14,75 c
Liverpool voor Fy Middling	14,61 d ¹	14,35 d ²	14,79 d ³	10,91 d	12,17 d

¹) 15 Dec. '22. ²) 8 Dec. '22. ³) 1 Dec. '22.

Ontvangsten in- en uitvoeren van Amerikaansche havens. (In duizendtallen balen)

	1 Aug. '22 tot 16 Dec. '22	Overeenkomstige perioden	
		1920—21	1919—20
Ontvangsten Gulf-Havens..	3116	2357	2481
„ Atlant.Havens	658	876	660
Uitvoer naar Gr. Brittannië	828	677	829
„ „ 't Vasteland.	1719	1960	1317
„ „ Japan etc...	—	—	—
Voorraden in duizendtallen	15 Dec. '22	16 Dec. '21	17 Dec. '20
Amerik. havens.....	1084	1365	1406
Binnenland..	1416	1570	1522
New York	—	87	24
New Orleans	—	384	469
Liverpool	770	952	937

KOFFIE

(Mededeeling van de Makelaars G. Duuring & Zoon, Kolff & Witkamp, Leonard Jacobson & Zonen en G. Bijdendijk).
Noteeringen en voorraden.

Data	Rio		Santos		Wisselkoers
	Voorraad	Prijs No. 7	Voorraad	Prijs No. 4	
16 Dec. 1922	1.521.000	17.625	2.318.000	22.500	61 ¹ / ₂
9 „ 1922	1.496.000	17.625	2.224.000	22.200	61 ¹ / ₂
2 „ 1922	1.547.000	16.950	2.217.000	21.900	61 ¹ / ₂
16 Dec. 1921	1.801.000	13.750	2.952.000	18.000	7 ¹ / ₂

Ontvangsten.

Data	Rio		Santos	
	Afgelopen week	Sedert 1 Juli	Afgelopen week	Sedert 1 Juli
16 Dec. 1922....	68.000	1.678.000	157.000	3.575.000
16 Dec. 1921....	85.000	2.138.000	186.000	4.154.000

RUBBER.

Prijzen konden zich in het begin van de week eenigszins verbeteren. Over het algemeen had de markt een zeer kalme aanzien met weinig fluctuaties en weinig handel bij afwezigheid van belangrijke transacties. Het slot is ongeveer op hetzelfde niveau als de voorafgaande week.

De noteeringen zijn: einde voorafgaande week:

Prima Crêpe December..	75 ¹ / ₂ ct.	75 ¹ / ₂ ct.
„ „ Jan./Maart	75 ¹ / ₂ „	76 „
„ „ April/Juni	77 ¹ / ₂ „	77 ¹ / ₂ „
Smoked Sheets December	74 ¹ / ₂ „	75 ¹ / ₂ „
„ „ Jan./Maart	75 „	76 „
„ „ April/Juni	77 „	78 ¹ / ₂ „

18 December 1922

COPRA.

De markt was deze week zeer vast gestemd, en het aanbod blijft zeer beperkt. De vraag van Duitschland was ook wat algemeener, en verschillende dagen ging er veel om.

De markt sluit vast, de noteeringen zijn:

Java f.m.s. f 29,—
Ned.-Ind. f.m.s. „ 28,75

18 December 1922.

METALEN.

Loco-Noteeringen te Londen:

Data	IJzer Cleo. No. 3	Koper Standard	Tin	Lood	Zink
18 Dec. 1922	nom.	64.2/6-	180.5/-	26.-/-	37.10/-
11 „ 1922..	nom.	62.15/-	179.-/-	26.-/-	38.5/-
4 „ 1922..	nom.	62.5/-	174.7/6	25.17/6	38.-/-
27 Nov. 1922	nom.	61.15/-	174.15/-	26.5/-	36.17/6
19 Dec. 1921..	nom.	66.17/6	172.12/6	25.10/-	27.12/6
20 Juli 1914..	51/4	16.-/-	145.15/-	19.-/-	21.10/-

VERKEERSWEZEN.

SCHEEPVAART.

GRAAN.

Data	Petro-grad Londen/ R'dam	Odessa Rotter- dam	Atl. Kust Ver. Staten		San Lorenzo	
			Rotter- dam	Bristol Kanaal	Rotter- dam	Engel- land
11-16 Dec. 1922	—	—	14½ ¹	3¼½	27/8	27/8
4-9 „ 1922	—	—	14½ ¹	3¼½	27/8	27/8
12-17 Dec. 1921	—	—	4-	4-	30/-	30/-
13-18 Dec. 1920	—	—	7/6	7/6	40/-	40/-
Juli 1914	11 d.	7/3	1/11¼	1/11¼	12/-	12/-

KOLEN.

Data	Cardiff				Oostk. Engeland	
	Bordeaux	Genoa	Port Said	La Plata Rivier	Rotter- dam	Gothen- burg
11-16 Dec. '22	7/-	10/1	11/6	11/6½	4/10	7/10
4-9 „ '22	7/-	10/2	11/6	11/8	5/8	8/-
12-17 Dec. '21	7/-	12/3	14/-	13/4½	5/9	9/-
13-18 Dec. '20	12/-	20/-	15/-	—	12/6.	—
Juli 1914	fr. 7,-	7/-	7/3	14/6	3/2	4/-

DIVERSEN.

Data	Bombay West Europa (d.w.)	Birma West Europa (rijst)	Vladivo- stock West Europa	Chili West Europa (salpeter)
11-16 December 1922..	26/10	33/-	35/-	33/-
4-9 „ 1922..	27/8	33/-	35/-	33/-
12-17 December 1921..	20/6	—	35/-	39/-
13-18 December 1920..	47/6	—	—	69/9
Juli 1914	14/6	16/3	25/-	22/3

¹) Amer. cents p. 100 lbs.

Graan Petrograd per quarter van 496 lbs. zwaar, Odessa per unit, Ver. Staten per quarter van 480 lbs. zwaar.
Overige noteeringen per ton van 1015 KG.

VRACHTENMARKT.

De naderende feestdagen beginnen sterker hun invloed te doen gevoelen op de vrachtenmarkt en vooral bevrachters en reeders, welke voor nieuwen oogst van La Plata open zijn, zijn geneigd tot na de Kerstdagen of Nieuwjaar te wachten. Er zijn echter wel eenige booten bevracht gedurende de afgelopen week tegen 26/3 tot 27/-. Voor Maart is een groote boot met lijnzaad naar New York afgesloten tegen 6¼ dollar.

Vele reeders verwachten en hopen, dat de vrachten van La Plata in Januari weer hetzelfde beeld zullen vertoonen als verleden jaar. Toen zijn namelijk de vrachten in korten tijd opgelopen van 25/- tot 36/3. Het is zeer wel mogelijk, dat wij dit jaar ook weer een sterke rijzing zullen zien, daar er veel graan te verschepen zal zijn, doch aan den anderen kant zijn dit jaar reeds veel meer booten opgenomen voor nieuwe oogstafloading dan verleden jaar om dezen tijd en bovendien is de koopkracht van Europa er niet op vooruitgegaan. Het is als steeds weer zeer moeilijk iets te voorspellen.

Van Noord-Amerika is een vijftiental booten bevracht tegen eenigszins hogere vrachten. Voor Engelsche reeders staat tegenover het voordeel van deze rijzing de daling van den dollar ten opzichte van het pond. Naar het continent is 16 cents betaald met optie U.K. 17 cents. Een andere boot kreeg 17 cents naar U.K. of Belfast met optie Antwerpen. Hamburg range 16½ cents voor Januari. Naar Italië blijft de vracht 21 tot 22 cents.

In het Oosten blijven de vrachten vast en zijn meerdere booten bevracht van Bombay en Karachi tegen ongeveer 26/6 on deadweight en 25/- op scalebasis. Burmah naar Continent betaalde 32/6.

Van Australië werd 43/6 betaald.

De uitgaande vrachten van Engeland blijven zeer laag, met vrachten van 11/7½ naar Buenos Aires en 8/9 tot 9/3 voor kleine booten naar Las Palmas. Voor Gibraltar werd 7/- tot 8/- en voor Marseille 10/- betaald.

19 December.

INKLARINGEN.

IJMUIDEN.

Landen van herkomst	November 1922		November 1921	
	Aantal schepen	N. R. T.	Aantal schepen	N. R. T.
Binnel. havens.	12	6.958	7	4.703
Groot-Brittannië	138	101.491	93	69.163
Duitschland	41	39.996	37	34.777
Noorwegen	2	696	6	1.943
Zweden	26	12.814	27	15.999
Denemarken ..	5	2.615	6	2.755
Rusland-Oostz.h.	5	5.607	1	790
Finland.....	25	17.652	30	20.381
België.....	—	—	2	1.398
Frankrijk.....	3	2.304	9	2.151
Spanje.....	6	4.751	4	4.027
Portugal.....	3	3.772	—	—
Italië.....	—	—	3	2.983
Oostenr.-Hong., Griekenland..	3	3.290	1	637
Levant.....	1	1.146	4	3.940
And. Midd. Zeeh.	2	2.552	1	298
Senegal, Dakar..	—	—	3	4.530
Ov. Westk. Afrika	1	1.388	—	—
Oostkust Afrika	1	3.646	—	—
Voor-Indië	2	8.822	1	2.481
Ned.-Oost-Indië..	9	37.468	6	23.695
Vereen. Staten..	1	6.200	5	15.334
Canada.....	—	—	3	6.806
Midden-Amerika	4	14.033	—	—
Ned. West-Indië- Ned. Antillen..	4	9.208	5	8.730
Argent., Uruguay	6	26.719	3	20.800
Chili.....	3	6.325	1	2.228
Totaal	303	319.453	258	250.549
Periode 1 Jan. — 31 Octoberber..	2.888	3.085.599	2.446	2.658.547
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	118	159.929	109	144.351
Britsche	73	66.161	46	46.754
Duitsche	77	41.147	62	27.863
Noorsche	9	7.905	17	11.553
Belgische	3	3.865	4	2.055
Fransche	4	7.494	3	1.516
Zweedsche.....	10	5.625	12	9.900
Deensche	3	7.687	4	3.357
Vereenigde Stat.	4	18.419	1	3.200
Andere	2	1.221	—	—
Totaal	303	319.453	258	250.549

(Vereenigde Scheepsagenturen van
Halverhout & Zwart en Zurmühlen & Co.)

VLISSINGEN.

Landen van herkomst	November 1922		November 1921	
	Aantal schepen	M ³ .	Aantal schepen	M ³ .
Binnel. havens.	2	32.014	—	—
Groot-Brittannië	31	249.653	29	191.230
Finland.....	1	1.617	—	—
Italië ¹	4	733	9	7.693
Levant ²	14	9.462	—	—
Rusland-Zw.zee ³)	—	—	18	9.530
Totaal	52	293.479	56	208.453
Nationaliteit.				
Nederlandsche..	37	252.309	42	197.558
Britsche	3	35.307	5	4.790
Duitsche	3	2.806	1	1.517
Noorsche	—	—	1	1.180
Belgische	9	3.057	4	1.931
Fransche	—	—	3	1.477
Totaal	52	293.479	56	208.453

¹) Bijleggers. ²) Sleepbooten.

(Barend Stofkoper & Co.)

